

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ÎN ANUL 1968

DE

DORIN POPESCU

Continuăm, ca în fiecare an, publicarea foarte sumară a rezultatelor săpăturilor arheologice din anul precedent, în ordine cronologică, pe localități. În cazurile în care în același loc au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. Acolo unde nu se menționează instituția care a făcut cercetările, acestea au fost executate de Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România, precizându-se însă, atunci când este cazul, dacă lucrările au fost executate în colaborare cu altă instituție. Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului. Fiecare cercetare este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă.

I. STUDIEREA VIEȚII OMULUI PE TERITORIUL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ÎNAINTE DE EPOCA DACICĂ

1. *Ripiceni* (jud. Botoșani). În continuarea cercetărilor din marea așezare Ripiceni-Izvor s-a săpat o suprafață de circa 425 m², pînă la adîncimea de 10—10,50 m. S-au descoperit mici complexe din pietre de calcar, numeroase piese de silex și resturi faunistice. Este vorba de un atelier de prelucrare aparținînd locuirii musteriene timpurii. (În colaborare cu Muzeul din Botoșani).

2. *Curteni* (jud. Vaslui). În vatra satului Curteni a fost efectuat un sondaj precizîndu-se existența unei așezări din paleoliticul superior cu unelte de silex specifice culturii aurignaciene. (Muzeul de istorie a Moldovei din Iași, în colaborare cu Muzeul de istorie din Bacău).

3. *Lespezi* (com. Gîrleni, jud. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea paleolitică din punctul „Lutărie-pod”, descoperindu-se noi complexe cu vetre de foc și material litic și faunistic. S-au precizat limitele celor cinci niveluri de locuire din paleoliticul superior. (În colaborare cu Muzeul din Bacău).

4. *Românești* (com. Tomești, jud. Timiș). Au continuat săpăturile în punctul „Dumbrăvița” descoperindu-se numeroase ateliere pentru prelucrarea silexului, aparținând paleoliticului superior.

5. *Pleșa* (com. Berești-Meria, jud. Galați). Așezarea aparținând gravetianului final. Sondaj de 10 m², care a permis constatarea că straturile pleistocenului superior au fost distruse parțial prin deflație, materialul litic rămas găsimdu-se în stratul vegetal actual. Roca folosită este silexul cretacic din Prut și șist negru. (Muzeul de istorie din Galați).

6. *Bicâj* (com. Bicz-Chei, jud. Neamț). S-a efectuat un sondaj pe terasa superioară a râului Bicz, descoperindu-se o nouă așezare swideriană. (Muzeul de istorie din Bacău).

7. *Puricani* (or. Berești, jud. Galați). Așezarea aparține gravetianului final, este bine conservată și bogată în material litic. Se întâlnește silexul cretacic de Prut, șistul negru de Audia și gresia silicifiată cu glaucomit. Tipologic este vorba de un facies foarte apropiat de cel de la Ceahlău. Stratigrafic, materialul litic se găsește la limita superioară a unui sol roșu de pădure. (Muzeul de istorie din Galați).

8. *Trestiana* (com. Grivița, jud. Vaslui). Au fost reluate săpăturile în așezarea de tip Criș; s-a dezvelit o suprafață de peste 200 m², cu care ocazie a fost descoperită o nouă locuință de suprafață aparținând culturii Criș, de pe suprafața căreia au fost scoase câteva lame din silex și obsidian, fragmente ceramice de la vase de dimensiuni mari, unele din ele fiind decorate prin impresiuni sau pictură. Determinarea exactă a fazei căreia îi aparține această locuință se va putea face abia după cercetarea ei în întregime.

Au apărut și un număr de 4 noi morminte în sectorul cu schelete îngropate în poziție chircită; mormintele sînt orientate pe direcția E—V cu mici devieri S—N. Două din morminte neavînd inventar, nu se poate stabili cărei etape aparțin. Celelalte două morminte, pe baza inventarului ceramic se datează în epoca bronzului. (Muzeul din Birlad).

9. *Șimnicu* (or. Craiova, jud. Dolj). S-au continuat lucrările în curtea stațiunii experimentale Șimnicu, făcîndu-se un sondaj între gropile de siloz. S-a descoperit un nivel cu materiale ceramice bogate aparținînd culturii Criș, precum și niveluri cu materiale de tip Sălcuța și Coțofeni. (Muzeul Olteniei, Craiova).

10. *Dudești* (municipiul București). În cuprinsul așezării purtătorilor culturii Dudești, în pămîntul de umplutură al unei gropi, s-au găsit materiale aparținînd culturii Dudești, la un loc cu câteva cioburi specifice culturii ceramicii liniare.

11. *Cernica* (municipiul București). S-au continuat săpăturile în așezările neolitice, făcîndu-se noi observații asupra tipurilor de locuințe; s-a obținut un bogat material pentru cunoașterea culturilor Dudești și Boian (faza I).

12. *Gornea* (com. Sichevita, jud. Caraș-Severin). Sondaj în locul „Căimita de Sus”. S-au descoperit patru bordeie neolitice de tip Vinča A, conținînd vase și figurine de lut precum și numeroase unelte de os. (Muzeul din Reșița).

13. *Almăjel* (com. Vlădaia, jud. Dolj). Deasupra carierei de pietriș, s-au început lucrări în așezarea neolitică distrusă în mare parte de carieră. Materialele indică o locuire din perioada Vinča și alta aparținînd culturii

Sălcuța. S-au descoperit de asemenea fragmente ceramice de tip Verbicioara și Basarabi (Muzeul Craiova).

14. *Vădastra* (jud. Olt). În 1968, săpăturile au fost efectuate la marginea de vest a Măgurii Fetelor. S-a dezvelit parțial o locuință de suprafață din faza Vădastra II, din care s-a păstrat intactă partea de jos a peretelui de nord, ceea ce a permis noi observații asupra sistemului de construcție în neoliticul mijlociu.

15. *Căscioarele-Ostrovel* (jud. Ilfov). S-au degajat în cea mai mare parte resturile a trei mari construcții din stratul de cultură de la circa 5 m adâncime, aparținând unei etape foarte târzii a culturii Boian. Una dintre aceste construcții, situată aproximativ în centrul așezării, avea o încăpere cu pereții pictați la interior cu motive geometrice; cam în mijlocul încăperii a fost descoperită o coloană de lut, înaltă de circa 2 m, căzută la pământ și mult avariata din pricina căderii și a incendiului care distrusese clădirea, pictată la rîndul ei cu alte motive geometrice, deosebite de acelea de pe pereți. Ținînd seama de întregul complex al descoperirilor, este foarte probabil că era vorba de o clădire destinată cultului (deci un fel de sanctuar) și nu de o simplă locuință. (În colaborare cu Muzeul din Oltenița).

16. *Tîrpești* (com. Petricani, jud. Neamț). S-a săpat în continuare în așezarea de la Ripa lui Bodai, mai ales în zona șanțurilor de apărare, care au fost urmărite pînă la ieșirea în rîpă și în zona vestică a terasei. Aici s-au descoperit mai cu seamă urme de locuire din secolele II—III e. n., resturi hallstattiene și ceramică liniară. (În colaborare cu Muzeul Bacău).

17. *Suceveni* (jud. Galați). Săpături la punctul „Stoborăni” într-o așezare aparținînd neoliticului târziu. S-au identificat trei niveluri de locuire, caracteristice aspectului Stoicani-Aldeni. Deasupra lor s-au găsit resturi hallstattiene, altele din epoca romană, din perioada migrației (secolele III—IV e. n.), precum și din toate perioadele feudale (Muzeul de istorie Galați).

18. *Ariuşd* (com. Vilcele, jud. Covasna). Au fost reluate săpăturile în așezarea neolitică de pe movila „Tyiszsk”, dezvelindu-se șase suprafețe de diferite dimensiuni. Acestea au fost adîncite pînă la 80 cm, recoltîndu-se un bogat material ceramic. (În colaborare cu Muzeul din Sf. Gheorghe).

19. *Răcăciuni* (jud. Bacău). În punctul „Dealul Vrăbiilor” s-au efectuat săpături într-o așezare Cucuteni B, identificîndu-se resturile unei locuințe de suprafață cu ceramică pictată și din categoria C. (În colaborare cu Muzeul județean Bacău).

20. *Erbiceni* (jud. Iași). S-au continuat săpăturile în așezarea de tip Horodiștea-Foltești de pe dealul Sărăturilor, unde s-a descoperit un bogat material ceramic caracteristic etapei Erbiceni. Concomitent cu lucrările de pe dealul Sărăturilor s-au început săpături într-o movilă de pe dealul Mănăstirea, din apropiere, unde s-au descoperit două morminte cu ocră, fără inventar. (Universitatea „Al. I. Cuza” Iași în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași).

21. *Cerăt* (jud. Dolj). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică, trasîndu-se un șanț perpendicular pe cel făcut în 1967. S-au secționat trei locuințe aparținînd fazei mijlocii a culturii Sălcuța (Muzeul Craiova).

22. *Brăulița* (Municipiul Brăila). În continuarea săpăturilor din anul 1967, s-au urmărit în S XXIII resturile unei locuințe aparținînd culturii Gumelnița, faza Bl. S-au descoperit mai multe rîșnițe primitive

de piatră, lame de silex, dălțițe de piatră și de os, precum și un bogat material ceramic întreg și fragmentar.

În necropolă, s-au descoperit în continuare alte 29 de schelete omești în poziție întinsă, numărul total al mormintelor din necropola de la Brăilița ridicându-se la 254. Unele schelete purtau pe ele urme de ocră roșu depus pe oase, sau sub formă de bulgărași. Inventarul funebru al acestor morminte este mai sărac (lame de silex sau cochilii de melci) în comparație cu cele din 1966—1967. În partea de sud a gropii cărămidăriei nr. 2, s-a efectuat o săpătură de control în așezarea hallstattiană; s-au descoperit resturi ceramice aparținând culturii Babadag. (Muzeul Brăila).

23. *Rîmnicelu* (jud. Brăila). În raza comunei, în lunca Buzăului, se află o popină-măgură, pe care a existat o importantă așezare aparținând culturii Cernavoda I. Săpăturile din 1968 însumează o suprafață de 970 m² în care s-a descoperit o mare cantitate de oase de animale domestice și sălbatiche, unelte de silex, de corn și os, precum și numeroase fusaiole și strecurători de lut ars.

Vasele ceramice, în cea mai mare parte fragmentare, sînt lucrate din pastă fină, foarte multe cu degresant format din cochilii de melci și valve de scoici pisate. Decorul este realizat cu șnurul înfășurat și numai pe un singur vas cu șnurul fin răsucit. Împreună cu materialul ceramic aparținând culturii Cernavoda I au fost descoperite foarte multe fragmente de vase (unele cu posibilități de reconstituire), aparținând culturii Cucuteni, etapa timpurie a fazei B (B1). Tot pe popină au mai fost descoperite un număr de șase morminte de înhumăție, unele au inventar funerar, aparținând sarmașilor (secolul al III-lea e. n.). (Muzeul Brăila).

24. *Cernavoda* (jud. Constanța). În vara anului 1968 s-a procedat la efectuarea unui control stratigrafic în așezarea culturii Cernavoda de pe dealul Sofia, atît în zona în care se afla faza I, cît și în zona fazei a III-a. S-a dovedit stratigrafic că faza Cernavoda II este ulterioară fazei I.

25. *Crivățu* (jud. Ilfov). În cursul anului 1968 au fost continuate și încheiate cercetările de la Crivăț. S-a controlat stratigrafia și felul de dispunere a locuințelor. S-a confirmat existența a două niveluri ale stratului cu cultură Glina și infiltrații de elemente Cernavoda, pe baza cărora se poate stabili o sincronizare între cele două culturi.

26. *Dealul* (jud. Harghita). La 16 km nord de municipiul Odorheiu Secuiesc, pe un platou întins situat la circa 4 km spre nord-nord-est de comună, s-au efectuat săpături în două puncte denumite „Makvára”, ambele fiind pe marginea platoului vulcanic al munților Gurghiului, la o înălțime de peste 940 m. În primul punct de săpătură s-a dat de o așezare vremelnică, deschisă, de caracter Schneckenberg, de la începutul epocii bronzului, cu puține unelte de piatră și ceramică. Pe botul de deal cu aceeași denumire, la o depărtare de circa 650 m de primul, s-a secționat șanțul și valul de apărare care traversează șaua unei așezări întărite, de refugiu de tip Wietenberg, etajată în două terase. Materialul ceramic și litic aparține fazei a II-a a acestei culturi (Muzeul municipal Odorheiu Secuiesc și Muzeul de istorie Cluj).

27. *Dera* (jud. Hunedoara). În cartierul Viile Noi, situat în partea de vest a orașului, cu prilejul săpării unei fundații, au ieșit la iveală vase de lut și fragmente de vetre de foc, o brățară și un ac ornamental, ambele de bronz.

Vase ceramice și fragmente ceramice, aparținând culturii Wietenberg au ieșit la iveală și din secțiunile efectuate mai jos de nivelul 10m al așezării rurale din zona estică a Devei. (Muzeul județean Hunedara-Deva).

28. *Cîndești* (jud. Vrancea). Săpăturile s-au concentrat pe terasele situate în imediata vecinătate a „Cetățuii”, unde s-au descoperit numeroase resturi de locuire aparținând secolelor II î.e.n. — I e.n. și culturii Monteoru. Sondajul efectuat pe terasa „Coasta Nacului” a avut ca rezultat identificarea a opt gropi cu resturi menajere aparținând epocii Latène; în schimb, așezarea Monteoru este mult mai intensă, descoperindu-se resturile a trei locuințe și 12 gropi cu resturi menajere. Spre deosebire de așezările Monteoru de pe „Cetățuie”, unde predomină urmele de locuire din fazele timpurii Monteoru, aici acestea aparțin fazelor târzii Ib, IIa și IIb ale aceleiași culturi. Prin sondajul efectuat pe terasa „Coasta Banului” s-a identificat o bogată așezare aparținând fazei Ic₂ a culturii Monteoru, precum și urmele unui cimitir datat în etapa I a fazei Monteoru Ic₂ și faza Ic₃. S-au dezvelit 10 morminte de înhumăție, unul în cutie de piatră, un mormint dublu acoperit cu pietre, unul acoperit cu o lespede de piatră și șapte morminte în gropi simple. Ca inventar amintim cercei de bronz și cești cu două torți. Pe terasa „Coasta Banului” resturile de locuire Latène sînt sporadice (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie Focșani).

29. *Fitionești* (jud. Vrancea). Săpăturile efectuate în cursul anului 1968 pe „Cetățuie” au avut ca scop cercetarea în continuare a pantelor de SE unde se indentificaseră resturi de locuire și șanțul de apărare aparținînd fazelor timpurii ale culturii Monteoru. Cu prilejul săpăturilor s-a constatat că locuințele din fazele Monteoru Ic₂ și Ic₃ au fost construite pe treptele amenajate în acest scop, ale pantei de SE. De asemenea s-a urmărit și traseul șanțului de apărare și s-au dezvelit în continuare locuințele din etapa I a fazei Monteoru Ic₃, situate la piciorul pantelor „Cetățuie”. Pe platoul „Cetățuie” s-au cercetat două locuințe neolitice, descoperindu-se numeroase unelte din corn de cerb (săpăligi, împungătoare, ace etc.), precum și piese de cult (măsuță altar și idoli). (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie Focșani).

30. *Voinești* (jud. Vaslui). Pe teritoriul comunei, în punctul „Bulbuceni”, s-a efectuat un sondaj de salvare descoperindu-se un mormint de înhumăție în poziție chircită, avînd ca inventar o mare cantitate de ceramică (vase întregi, numeroase fragmente ceramice) și un topor din piatră, o dălțiță, așchii de silex etc. Pe baza analizei ceramicii descoperite, mormîntul a fost atribuit epocii bronzului — cultura Monteoru.

31. *Borlești* (jud. Neamț). S-a efectuat un mic sondaj pe Dealul Runcu, identificîndu-se resturi de locuire aparținînd culturii Costișa, precum și urme sporadice neolitice (Precucuteni I). (Institutul de istorie și arheologie Iași).

32. *Bucșenești* (com. Țițești, jud. Argeș). S-a efectuat un sondaj într-o așezare aparținînd culturii Tei (fazele Stejar, Fundeni și Fundenii Doamnei). Așezarea se prezintă sub formă de concentrări de locuire (șălașe) răspîndite pe terasa medie a Rîului Tîrgului, pe o lungime de circa 1,5 km. (În colaborare cu Muzeul din Pitești).

33. *Grădiștea Coșlogeni* (com. Roșeți, jud. Ialomița). Au fost continuate săpăturile începute în 1966 în locul „La Clinici”. S-au obținut noi

materiale care documentează o fază timpurie a culturii Hamangia și aspectul final al culturii epocii bronzului de tip Coșlogeni. Cercetările făcute în marginea de vest a grădiștei atestă o locuire hallstattiană de tip Babadag. (În colaborare cu Muzeul din Călărași).

34. *Cruceni* (jud. Timiș). Săpăturile executate în perioada 15 august — 1 septembrie 1968 reprezintă o completare a săpăturilor efectuate în vara anului 1958, săpîndu-se porțiunile care în 1958 erau ocupate de unele construcții ale G.A.P.-ului. Acestea fiind demolate, s-au putut descoperi încă 26 de morminte de incinerare cu circa 50 de vase (urne și vase de ofrandă) databile în epoca bronzului și în Hallstatt. (Muzeul Banatului, Timișoara).

35. *Susani* (com. Traian Vuia, jud. Timiș). S-au continuat săpăturile din sanctuarul de la începutul primei epoci a fierului. S-au făcut precizări de ordin stratigrafic, stabilindu-se patru orizonturi în folosirea sanctuarului. De asemenea, s-au adus noi argumente care să definească obiectivul de la Susani ca fiind un sanctuar. Importantă este descoperirea unei gropi-ofrandă din ultimul nivel ce conține circa 250 de vase întregibile (În colaborare cu Muzeul Lugoj).

36. *Tancu* (jud. Vaslui). Pe teritoriul comunei, la punctul „Știu-beeni” a fost efectuat un sondaj, descoperindu-se un bogat material osteologic și ceramic, caracteristic culturii Noua.

Un alt sondaj, la punctul „Piscul ulucilor”, a dat la iveală importante resturi arheologice aparținînd perioadei de sfîrșit a epocii bronzului și Hallstattului timpuriu. (Muzeul de istorie a Moldovei din Iași, în colaborare cu Muzeul de istorie din Bacău).

37. *Babadag* (jud. Tulcea). Au fost continuate săpăturile în așezarea hallstattiană. S-au făcut noi observații asupra sistemului de fortificare a tipului de locuințe și asupra stratigrafiei (În colaborare cu Muzeul din Tulcea).

38. *Cozia* (com Costuleni, jud. Iași). S-au continuat săpăturile începute în anii precedenți, precizîndu-se existența a două straturi suprapuse, cel inferior de tip Cucuteni AB iar cel superior aparținînd primei epoci a fierului. Ambele niveluri de locuire au fost afectate de lucrările de plantații de viță. De asemenea, s-au mai descoperit încă două bordeie hallstattiene și trei gropi cu resturi menajere din aceeași perioadă. Materialul ceramic descoperit în aceste complexe arheologice reprezintă un aspect al fazei mijlocii a culturii Babadag. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei din Iași).

39. *Izvorul Bîrzii* (jud. Mehedinți). La circa 400 m nord-vest de satul Puținei, s-au efectuat săpături de salvare într-o necropolă hallstattiană, datînd din a doua jumătate a secolului al VI-lea î.e.n., distrusă în cea mai mare parte. S-au recuperat materiale din morminte de incinerare: obiecte de metal și ceramică. La Cetatea Grădețului s-au continuat săpăturile din anii trecuți, dezvelindu-se incinta de sud-vest și golindu-se turnul circular din mijloc. De asemenea, s-a degajat parțial turnul semi-circular adosat laturii vestice. (Muzeul „Porțile de Fier” din Turnu Severin).

40. *Tigveni* (jud. Argeș). S-au continuat săpăturile în necropola tîrzie hallstattiană, de tip „Ferigile”. S-a săpat un tumul de dimensiuni mari, în care s-au găsit 10 morminte. S-au putut face interesante obser-

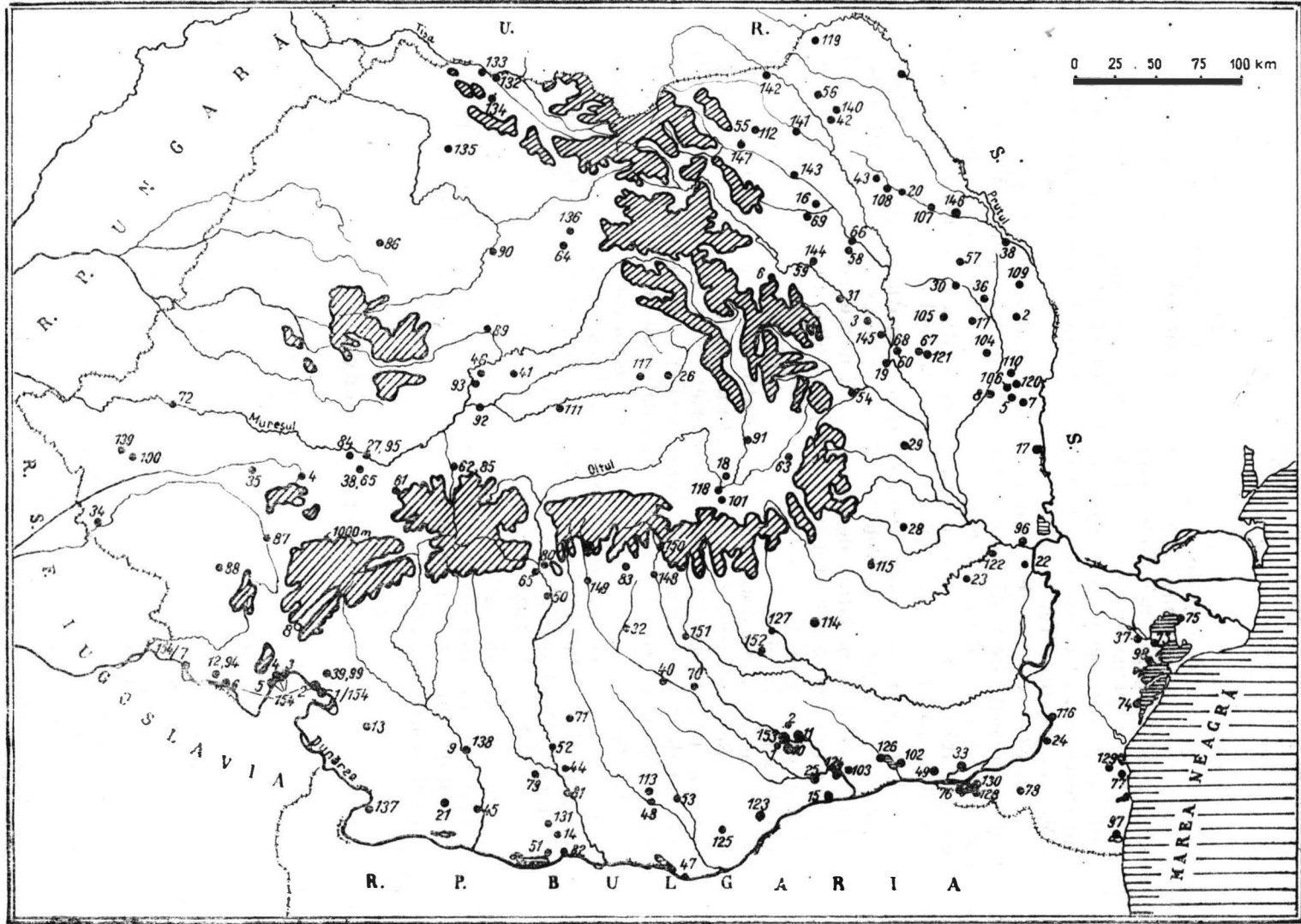

Fig. 1. — Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1968.

vații cu privire la raportul stratigrafic și tipologic între aceste morminte. Importantă este descoperirea unui nou akinakes într-un bogat mormint de luptător. De asemenea, anul acesta s-a găsit primul fragment de vas din grupul Ferigile, lucrat cu roata.

41. *Ozd* (com. Bichiș, jud. Mureș). S-au continuat și încheiat săpăturile la cimitirul scitic. Au fost dezvelite ultimele morminte, stabilindu-se limitele aproximative ale necropolei. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul județean Tg. Mureș).

42. *Stînțești* (jud. Botoșani). S-a continuat sondajul în Cetatea II. S-au descoperit alte nouă locuințe de suprafață din secolele V—IV î.e.n., dintre care a fost cercetată numai una. Cu acestea numărul locuințelor de suprafață identificate până în prezent în Cetatea II se ridică la 11. (Institutul de istorie și arheologie din Iași și Muzeul din Botoșani).

43. *Cotnari* (jud. Iași). S-au continuat săpăturile începute în 1967, în cetatea traco-gețică (secolele V—III î.e.n.) de pe *Dealul Cătălina*. S-a secționat valul de pe latura de vest a cetății, dezvelindu-se zidul de armătură pe o lungime de 9 m. Cu acest prilej s-au identificat și parii unei palisade, pe panta anterioară a valului, dispuși la distanță de 1,20—1,50 m unul de altul. În afară de secționarea valului, s-au mai descoperit trei locuințe de suprafață și un bordei. (Institutul de istorie și arheologie Iași).

44. *Bălănești* (jud. Olt). S-au continuat săpăturile în așezarea hallstattiană târzie (respectiv Latène-timpurie). S-au identificat mai multe complexe de locuire din această vreme și o depunere din epoca de tranziție eneolitic-bronz de tip Dobrotești. (În colaborare cu Muzeul din Pitești).

45. *Padea* (jud. Dolj). Cercetare de verificare la locul unor descoperiri de caracter celtic. Într-o așezare neolitică, de tip Dudești, suprapusă parțial de o locuire Verbicioara III, s-au găsit mai multe morminte din secolele II—I î.e.n., de caracter daco-celtic. Toate erau distruse, deplasate din loc din cauza plantării viței de vie.

46. *Silivaș* (jud. Alba). Sondaj în locul în care s-a găsit, după informațiile existente, cunoscutul coif celtic într-un mormint de incineratie. Rezultatele sînt negative. S-au găsit doar resturile unei locuințe aparținînd culturii de tip Petrești.

II. CULTURA GETO-DACĂ

47. *Zimnicea* (jud. Teleorman). Săpături în continuare. În cetatea getică s-au cercetat sectoarele NE și NV. În ambele sectoare primul nivel este bine reprezentat, în special prin ceramică; în sectorul NV și nivelul IV.

La necropolă s-a săpat în continuare în sectorul C 10, descoperindu-se trei morminte getice de incineratie în urne, două înmormintări de cai din aceeași vreme și 12 morminte cu schelete chircite din epoca bronzului — cultura Coșlogeni.

S-a început cercetarea zonei cuprinse între Cetate și limita vestică a orașului actual. Și aici se întindea necropola getică. Au fost descoperite șapte morminte de incineratie. Necropola getică în acest sector a fost precedată de o necropolă cu morminte de înhumatie din prima epocă a fierului și din epoca bronzului. În același sector au mai fost descoperite șase

morminte feudale, precum și urme sporadice de ceramică din secolul al VIII-lea. S-a constatat de asemenea că așezarea din secolul al XIV-lea se întinde pînă aproape de limita actuală a orașului. Din această vreme au fost degajate două bordeie (În colaborare cu Muzeul de istorie Giurgiu).

48. *Albești* (com. Vedea, jud. Teleorman). Au fost continuate săpăturile din cetatea dacică de pe dealul Panait, săpîndu-se încă trei șanțuri în zona fortificației. S-au confirmat observațiile făcute anul trecut asupra sistemului de construcție al fortificației și s-au făcut noi observații asupra tehnicii de construcție a acestei fortificații. Cetatea datează din secolele IV—III î.e.n.

La nord de cetate au fost cercetate cîteva gropi dintr-o așezare geto-dacică distrusă prin scoaterea pămîntului galben. S-a găsit ceramică ce datează din secolele II—I î.e.n.

49. *Grădiștea Călărași* (jud. Ialomița). S-a efectuat un sondaj de salvare pe locul unde anterior au fost descoperite patru morminte de incinerare geto-dacice din secolul al IV-lea î.e.n. Au mai fost găsite doar resturile unui al cincilea mormînt de incinerare distrus. S-a sondat și așezarea contemporană cu mormintele descoperite întîmplător, în care au fost descoperite doar cîteva gropi cu puțină ceramică tot din secolul al IV-lea î.e.n.

Au mai fost găsite două monede bizantine care sînt în legătură cu cele cîteva fragmente ceramice aparținînd culturii Dridu, descoperite pe Grădiște. (În colaborare cu Muzeul din Călărași).

50. *Oenița* (jud. Vilcea). În vara anului 1968 au fost continuate săpăturile de la Oenița (Ocnele Mari). S-a lucrat în zona numită Fundul Cosotei, unde au fost trasate trei secțiuni. Au fost completate observațiile stratigrafice, iar descoperirea unor monede romane în cele trei niveluri reprezentative au adus precizări cronologice importante. Au fost începute săpăturile pe înălțimea întărită cu palisada nr. 3. Săpăturile continuă și în 1969. (În colaborare cu Muzeul din Rîmnicu-Vilcea).

51. *Orlea* (jud. Olt). În cursul săpăturilor de pe grindul „Iancu Mușat”, s-au descoperit cîteva gropi funerare din secolele II-I î.e.n. Într-o groapă, partea inferioară conținea numeroase fragmente ceramice din vase getice, iar deasupra, în aceeași groapă era un schelet omenesc. S-au făcut sondaje și în grindurile „Răcarul Mare” și „Răcarul Mic”, în care s-au găsit foarte puține materiale arheologice, din perioada de tranziție la epoca bronzului și din epoca dacică. (În colaborare cu Muzeul comunal Orlea).

52. *Ipoțești* (com. Milcov, jud. Olt). Săpături de informare în așezarea geto-dacă de pe terasa dreaptă a Oltului. S-a descoperit un nivel geto-dacic din care s-au recoltat numeroase fragmente ceramice. Așezarea geto-dacică este suprapusă de o așezare și o necropolă feudală din secolele XV-XVI, în care au fost dezvelite 17 morminte (Muzeul de istorie din Slatina).

53. *Lăceni* (com. Orbeasca, jud. Teleorman). La „Uzina de apă” s-a efectuat un sondaj pentru a stabili apartenența culturală a unui mormînt de înhumare avînd ca inventar brățări de bronz și un colier de scoici descoperit întîmplător în 1962. S-a stabilit existența unui strat aparținînd culturii Glina, suprapus de un strat Latène, din secolul II—I î.e.n.

În punctul „La Pălimar”, s-a sondat o așezare în care s-au descoperit două locuințe de suprafață aparținând culturii Basarabi, resturi de locuire Latène și un bordei cu cuptor din secolul al XVIII-lea.

În punctul „La Boldul cu Nisip” a fost descoperit un mormînt de înhumatie datînd din prima jumătate a secolului al XVIII-lea. (În colaborare cu Muzeul din Alexandria).

54. *Poiana* (com. Nicorești, jud. Tecuci). S-a practicat, în continuarea planului de săpături anterioare, la nord de secțiunile H.I, o secțiune M pe toată lărgimea stațiunii (80 m × 5 m). Profilul stratigrafic confirmă depunerile arheologice stabilite anterior, de la epoca Monteoru pînă la epoca provincială romană. Cele mai groase depuneri aparțin perioadei Latène III, cu un nivel de locuire din epoca lui Burebista și patru niveluri de locuire din epoca lui Burebista pînă la cucerirea Daciei (secolul I î.e.n. — secolul I e.n.). Bogăția depunerilor din toate epocile a dat la iveală material ceramic, unelte, podoabe și monede. S-a achiziționat, de asemenea, un tezaur de monede de argint romane, din secolul I î.e.n. — I e.n. Descoperit lingă Poiana, pe teritoriul satului Diaconi. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași).

55. *Botoșana* (jud. Suceava). Au fost efectuate săpături arheologice în așezarea geto-dacică (secolele III—II î.e.n.) și prefeudală (secolele V—VII e.n.). Cu prilejul cercetărilor întreprinse, s-au descoperit trei complexe de locuințe din epoca geto-dacică, precum și două locuințe-bordei prefeudale. (Muzeul de istorie a Moldovei din Iași în colaborare cu Muzeul județean Suceava).

56. *Medeleni-Cucorăni* (jud. Botoșani). S-au continuat săpăturile atît în așezarea geto-dacică din secolele III—II î.e.n., precum și în așezarea din secolele II—III e.n. care o suprapune. Din ambele așezări s-au descoperit patru bordeie și cinci gropi, cu material ceramic și diferite obiecte din metal. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie Botoșani).

57. *Scînteia* (jud. Iași). Au început săpăturile în așezarea „bastarnă” de pe dealul Boroșeștilor. S-a găsit o cantitate relativ mare de ceramică tipic germanică, atît în stratul de cultură, cît și în cîteva gropi. Ceramica dacică reprezintă un procentaj foarte redus. La baza depunerii se află un nivel datînd din perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului.

58. *Gheldăiești* (com. Birgăuani, jud. Neamț). Sondaj preliminar într-o așezare „bastarnă”, în vederea definirii mediului de descoperire al unei „fibule pomeraniene”. Stratul de cultură, astăzi suprapus de depuneri aluvionare, conține ceramică în majoritatea ei germanică (secolele II—I î. e. n.). Alăturat s-au cercetat șapte morminte dintr-o necropolă medievală. (În colaborare cu Muzeul arheologic din Piatra Neamț).

59. *Bîtea Doamnei* (or. Piatra Neamț, jud. Neamț). În vara anului 1968 s-au cercetat cele două terase dinspre partea de răsărit, marginea de nord a terasei III vest și marginea de nord a platoului. S-au descoperit locuințe cu temelie de piatră, pereți de chirpic și vetre de foc (uneori de formă pătrată). Nu s-a putut stabili conturul locuințelor. Materialul arheologic constă din fragmente ceramice dacice, printre care și un fragment pictat și puține obiecte de metal. Concomitent s-a cercetat latura dinspre interior a zidului de incintă de pe panta de vest. S-au mai descoperit cîteva obiecte de fier medievale, printre care un lacăt și puține fragmente

ceramice. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul arheologic din Piatra Neamț).

60. *Răcătau* (com. Horgești, jud. Bacău). La punctul „Cetățuie”, a fost descoperită o cetățuie dacică din secolele II—I î. e. n. S-a trasat un șanț lung de 140×2 m, recoltându-se un bogat material aparținând Latênului dacic. (Muzeul județean Bacău în colaborare cu Muzeul din Roman).

61. *Grădiștea Muncelului* (jud. Hunedoara). Au continuat cercetările pe terasa „Șesul cu brinză”, pe înălțimea „Fetele Albe” dezvelindu-se complet zidurile A, A₁, A₂ B și C, locuința circulară din fața zidului B și nivelul superior al construcțiilor din fața zidului A. (Institutul de istorie și arheologie Cluj, Univ. „Babeș-Bolyai” Cluj și Muzeul de istorie Cluj).

62. *Căpîlna* (com. Sânciori, jud. Alba). S-a cercetat porțiunea dinspre zidul de incintă a construcției rituale și s-a ridicat planul general al cetății dacice. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Sebeș).

63. *Covasna* (jud. Covasna). Cetatea impozantă din valea Zinelor a fost cercetată în anul 1942 de către Ferenczi Sándor de la Muzeul din Sf. Gheorghe. Rezultatul cercetării este necunoscut, tot materialul a dispărut în timpul războiului. Terenul, începînd de la platoul de sus pînă la ultima terasă a fost secționat cu un șanț lung de 110 m, observîndu-se că platoul și terasele au fost înconjurate cu ziduri de piatră, legate fără var. A fost găsit un bogat material ceramic, arme de fier și șapte monede romane, șase republicane, una imperială. S-a constatat că cetatea a fost făcută în secolul I î. e. n. și a fost arsă cu ocazia cuceririi romane la începutul secolului al II-lea e. n. Cetatea aparține populației dacice și a furnizat un material prețios pentru cunoașterea culturii materiale a populației dacice. (Muzeul din Sf. Gheorghe).

64. *Sărățel* (com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud). Continuîndu-se săpăturile începute în 1959 la „Cetate”, peste fortificațiile hallstattiene au fost surprinse fortificații dacice de pămînt cu palisade. Au fost identificate două turnuri de apărare, din piatră legată cu mortar. Grosimea zidurilor depășește 3 m. În întregime a fost dezvelit turnul de est. În partea de vest a cetății s-a executat un șanț lung de peste 100 m, cuprinzînd toate elementele de apărare, atît cele hallstattiene, cît și cele dacice de pe ambele laturi. Ceramica aflată este de tip hallstattian, dacic și roman. S-au găsit și cîteva fragmente ceramice elenistice precum și un fragment de oglindă. (Muzeul din Bistrița și Muzeul de istorie din Cluj).

65. *Cozia* (com. Cîrjiți, jud. Hunedoara). S-au continuat săpăturile pe dealul Piatra Coziei, loc în care se află o așezare dacică (secolul I î.e.n. — secolul I e. n.). S-au descoperit vase din lut ars lucrate la mînă și la roată, piese de fier (cuie, piroane, cuțite curbe etc.). Marea cantitate de cenușă și fragmentele de vase arse pînă la vitrifiere, pledează pentru ipoteza distrugerii prin incendiu a așezării. (Muzeul județean Hunedoara-Deva).

66. *Văleni* (com. Botеști, jud. Neamț). S-au continuat săpăturile în cimitirul carpic nr. 1, dezvelindu-se încă 57 de morminte cu bogat inventar ceramic și diferite obiecte de podoabă și toaletă din secolele II—III e.n. Majoritatea mormintelor (circa 80%) sînt de incinerare, cu oasele puse în urne sau direct în groapă. Mormintele de înhumare (circa 20%) sînt

toate de copii. (Institutul de istorie și arheologie din Iași în colaborare cu Muzeul de istorie din Roman).

67. *Bărboasa* (com. Oncești, jud. Bacău). S-au continuat săpăturile în necropola de incinerare daco-carpică, descoperindu-se pînă în prezent un număr de 290 de morminte de incinerare. Necropola aparține secolului al III-lea e. n. Tot aici au fost surprinse și materiale aparținînd secolelor IX—X e. n. (În colaborare cu Muzeul din Bacău).

68. *Sohodor* (com. Horgești, jud. Bacău). Săpături de salvare într-o necropolă daco-carpică din secolul al III-lea e. n. Au fost identificate un număr de 38 morminte de incinerare depuse în urne funerare și în gropi. (Muzeul din Bacău).

69. *Ghindăoani* (com. Băltătești, jud. Neamț). În urma descoperirii unui tezaur de denari imperiali romani (secolul al II-lea e. n.) s-a făcut un sondaj pentru lămurirea stratigrafiei și obținerea a cît mai multe monede din acest tezaur. (În colaborare cu Muzeul arheologic din Piatra Neamț).

70. *Mătăsar* (jud. Dimbovița). Au continuat săpăturile în așezarea de pe „Tinoasa”, dezvelindu-se noi complexe arheologice (bordeie și gropi de provizii) din secolele II—III e. n. Materialul arheologic descoperit contribuie la o mai bună cunoaștere a culturii materiale de tip Chilia-Militari.

71. *Scornicești* (jud. Olt). Au fost efectuate săpături arheologice în două așezări dacice, identificîndu-se urme de locuire din Latène-ul geto-dacic tîrziu și din secolul al III-lea e. n.

Una dintre așezări a fost suprapusă de un cimitir feudal.

72. *Cicir* (com. Vladimirescu, jud. Arad). În campania 1968 s-au continuat săpăturile la punctul „Gropi”. Au mai fost dezvelite încă șase bordeie. Cinci dintre ele aparțin nivelului datat în secolele II—III e. n. Majoritatea materialului descoperit îl formează ceramica dacică lucrată cu mîna și ornamentată în maniera binecunoscută. S-a găsit și ceramică cenușie, lucrată cu roata și ceramică roșie de factură romană. În al șaselea bordei, care se datează în secolele III—II î. e. n., s-au descoperit pe lîngă materiale dacice și materiale de factură celtică: ceramică, o fibulă și alte obiecte de podoabă. (Institutul de istorie și arheologie Cluj).

73. *Enisala* (jud. Tulcea). Au continuat săpăturile în necropola birituală daco-romană, fiind cercetate încă 23 morminte. Astfel, numărul total al mormintelor descoperite se ridică la 47. În același loc au mai fost constatate complexe getice timpurii (secolul al V-lea î. e. n.), precum și morminte feudale.

III. EPOCA GRECO-ROMANĂ

74. *Histria* (jud. Constanța).

1. *Sectorul Templu*. S-a trasat o mare suprafață, la sud de aceea dezvelită în campaniile precedente, în vederea stabilirii stratigrafiei definitive a depunerilor arheologice care suprapun nivelul de distrugere din secolul I î. e. n. Din această suprafață a fost cercetată o porțiune, reprezentînd circa jumătate din totalul ei, urmărindu-se numai ultimele două niveluri de viețuire ale cetății (sfirșitul veacului al VI-lea și veacul al VII-lea). S-a descoperit un interesant nivel de locuire, bogat în material ceramic, întreg sau întregibil, datat cu monede de la împăratul Phocas.

2. *Sectorul Dîmus*. S-a efectuat o nouă secțiune perpendiculară pe cea din 1967. Au apărut cu această ocazie aceleași trei niveluri datînd din secolele VI—VII e. n., primele două avînd construcții în interiorul cărora s-a găsit un bogat material ceramic.

3. *Sectorul ER*. În acest an s-a continuat săpătura la edificiul termal din epoca romană timpurie (secolele II—III e. n.), epuizîndu-se suprafața începută în 1967. S-au degajat în felul acesta mai multe camere de baie și bazinul din *frigidarium*, precum și canalele de aducțiune și evacuarea apei adiacente acesteia.

4. *Sectorul Z*. S-a continuat degajarea edificiului din secolul al III-lea e. n., delimitîndu-se spre nord și vest, rămînînd a se cerceta unele anexe dinspre est și sud. Existența unor vetre (?) mari, circulare în interiorul edificiului cît și unele particularități în concepția planului construcției pun problema stabilirii funcțiunii lui. Prin demontarea nivelului din prima jumătate a secolului al IV-lea e. n. s-au mai descoperit cîteva morminte de înhumăție, fără inventar.

5. *Sectorul S*. S-a efectuat, pe limita de sud a platoului, un sondaj (20 × 1 m) pentru verificarea unor profile electromagnetice, efectuate de un grup de specialiști din cadrul Institutului de studii și proiectări hidrotehnice.

6. *Sectorul X*. Au continuat cercetările în nivelul elenistic descoperit în 1966, cercetîndu-se un mare complex elenistic, un edificiu ale cărui fundamente sînt așezate pe așa-numitele „temelii olbiene”. În dărîmături s-au descoperit fragmente de figurine de terracotă ale zeiței Kybele. În 1966 se descoperise în același complex o statuie de marmură a aceleiași zeițe.

75. *Sarinasuf* (com. Murighiol, jud. Tulcea). S-au continuat săpăturile inițiate în 1964, pentru cercetarea așezării greco-indigene de pe malul lacului Razelm, precizîndu-se stratigrafia (a doua jumătate a secolului al VI-lea — a doua jumătate a secolului al IV-lea î. e. n.). De asemenea a fost cercetat exhaustiv un mormînt tumular getic, de incinerăție în urnă, din secolul al II-lea î. e. n. S-au mai făcut o serie de cercetări de teren în preajma așezării, descoperindu-se o serie de puncte și de documente, printre care menționăm un portret roman de marmură din veacul al III-lea e. n.

76. *Bugeac* (com. Ostrov, jud. Constanța). Săpătură de salvare în necropola geto-dacică de la punctul *Ghefărie*. Au fost descoperite mai multe morminte de incinerăție în urnă și în „cutie” de piatră, cu inventar caracteristic secolului al IV-lea î. e. n. (Muzeul de arheologie din Constanța).

77. *Constanța*. Au mai fost cercetate circa 60 de morminte de înhumăție și de incinerăție în necropolele elenistice și romane datînd din secolele II î. e. n. — IV e. n. (Muzeul de arheologie din Constanța).

78. *Tropaeum Traiani* (com. Adamclisi, jud. Constanța). Au fost reluate săpăturile atît pe dealul monumentului, cît și la cetate.

Pe dealul monumentului s-a săpat pe locul fostului altar militar roman, unde au fost descoperite mici fragmente din inscripția de la fațadă și ceramică din epoca respectivă.

La cetate s-a săpat în zona porții de est, între aceasta și primele două basilici situate spre vest de ea, de o parte și de alta a străzii principale (bazilica „simplă” și bazilica cu transept). La N de strada principală s-au

dezvelit în continuare temelii de ziduri din secolul al VI-lea, piese sculpturale din secolele IV—VI, ceramică, obiecte mărunte și câteva monede din aceeași perioadă de timp. Descoperirea cea mai importantă o constituie trei altare cu inscripții în limbile greacă și latină, din secolele II—III, refolosite în secolele V—VI, în fața clădirii ce mărginea strada principală, imediat la N de poarta de E a cetății.

La S de strada principală s-a urmărit dezvelirea în întregime a ruinelor situate imediat la E de bazilica cu transept și determinarea cu precizie a etapelor de construcție a încăperilor din acel loc, pe baza observațiilor stratigrafice. În interiorul încăperilor s-au descoperit fragmente sculpturale din secolele V—VI, un fragment de inscripție din secolul al II-lea e. n., ceramică, bucățele (*tesserae*) de mozaic ș. a.

79. *Romula* (satul Reșca, com. Dobrosloveni, jud. Olt). Cercetările s-au efectuat în următoarele sectoare :

1. Sectorul fortificației centrale a orașului roman, unde s-a descoperit poarta de răsărit și un bogat material ceramic și numismatic din secolele II—III.

2. Sectorul necropolei plane unde s-a continuat dezvelirea cimitirului din secolele II—III, cu numeroase morminte de incineratie și înhumatie.

3. Sectorul zidului lui Filip Arabul, unde s-au săpat zece morminte din barmă ce au fost tăiate sau deranjate de construcția fortificației.

4. Sectorul cuptoarelor de ars cărămidă și țigle, unde s-au descoperit într-o bună stare de conservare un cuptor de ars țigle.

5. Sectorul castrului din punctul Biserica Veche, unde s-au aflat bogate resturi ale unei așezări de tip Sălcuța, urme dacice și resturi de zidării romane. (În colaborare cu Muzeul din Caracal și cu Muzeul militar central).

80. *Arutela-Bivolari* (oraș Călimănești-jud. Vilcea). S-a continuat dezvelirea zidului de nord al castrului și al clădirilor din interior (pretoriul, barăci, basilici (?) etc.). În același timp, zidurile au fost restaurate provizoriu cu lepezile de piatră căzute în jurul lor. După monede, castrul își încetează existența pe la 230—240 e. n. S-au descoperit arme din fier, ceramică și un fragment de inscripție de la Traian. (În colaborare cu Muzeul militar central).

81. *Slăveni* (com. Gostavăț, jud. Olt). S-a săpat numai în *praetentura dextra* din castrul roman, unde s-a dezvelit complet o mare baracă militară (45 × 9 m) și s-au sondat și alte trei. Se constată două epoci de locuire. Monedele descoperite se opresc la Filip Arabul. În afară de arme sînt de notat ca descoperiri un inel de argint cu inscripția *Ittacus*, o lance votivă din fier și un vîrf de plug, toate găsite în barăcile soldaților. (În colaborare cu Muzeul Olteniei, Craiova).

82. *Sucidava* (com. Celei-Corabia, jud. Olt). Lucrările au avut loc în următoarele sectoare :

1. Sectorul zidului bizantin de SV, unde s-a continuat restaurarea lui, degajarea de dărîmăturile exterioare și dezvelirea în interior. Ca materiale importante sînt două tezaure cu monede de bronz (secolele IV—V) găsite în stratul de incendiu hunic.

2. Sectorul „Fintina secretă”, unde s-a terminat restaurarea acestui monument și s-au făcut sondaje în jurul lui, descoperindu-se zidul de apărare sudic al cetății.

3. Sectorul „Portalul podului roman”, unde s-a dezvelit complet și consolidat capătul podului lui Constantin cel Mare, cu unele noutăți de construcție, necunoscute lui Tocilescu.

4. Sectorul *necropola plană*, la nord de oraș, unde au apărut 20 morminte de înmormântare și de incinerare, databile după monede și fibule din secolele II—IV e. n.

În toate sectoarele s-a descoperit un bogat material ceramic, numismatic și epigrafic. (În colaborare cu Muzeul din Corabia).

83. *Jidava* (orașul Cimpulung-Muscel). Au continuat săpăturile în castrul roman. S-a săpat la est și sud de *horreum*, dezvelindu-se în întregime clădirea cu hypocaust ce a servit probabil la cazarea ofițerilor, și parțial *via principalis*. S-a început a se cerceta *via decumana* (în capătul de nord) și *porta principalis dextra*. (În colaborare cu Muzeul din Pitești).

84. *Vețel* (jud. Hunedoara). S-au continuat săpăturile pe cuprinsul așezării romane Micia.

La castru s-a efectuat o secțiune perpendiculară pe zidul de E, la 15 m de colțul de NE al incintei. S-a constatat că șanțul de apărare din fața laturii estice a castrului avea lățimea de 18 m și adâncimea de 3,5 m. Sub bermă și parțial sub panta scurtă a șanțului a fost sesizat, la fel ca pe laturile de N și S, conturul unui șanț de apărare, anterior castrului de piatră.

La termele situate pe malul stîng al Mureșului, cercetate parțial în campania anului 1967, au fost dezvelite aripile de E și S. Corpul de est al termelor se compune din mai multe încăperi. Latura de sud constă dintr-un șir de încăperi dreptunghiulare prevăzute cu cuptoare pentru încălzit (*praefurnium*). S-au identificat trei bazine mici semicirculare, dintre care două sînt bine conservate.

De la colțul de NE al castrului, la 179,5 m spre est s-a descoperit un mic amfiteatru militar (*amphitheatrum castrense*). Arena, ușor ovală (31,60 m × 29,50 m) e marcată de un zid gros de 0,80 m, de piatră nefasonată. Pe axul lung (E—V) se află porțile principale, prevăzute cu o ușă de serviciu. Alte două intrări mai mici, secundare, sînt plasate, diametral opuse, pe axul N—S. La exteriorul zidului de împrejmuire au fost clar sesizate gropile în care erau înfipti stîlpii ce susțineau tribunele (*cavea*), acestea fiind construite de lemn. Capacitatea aproximativă a tribunelor era de 1 000—1 200 de locuri. (Muzeul Hunedoara-Deva în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Cluj).

85. *Căpîlna* (jud. Sălaj). În cursul anului 1968 s-au început cercetările pentru lămurirea problemei sistemului defensiv dintre castele de la Tihău și Iliușa, din nordul provinciei Dacia. Cu ocazia unor periclitaje, urmate de săpături de verificare, în sectorul castrului de la Cășei, între localitățile Fălcușa (com. Gilgău) și Rogna (com. Ileana Mare), la est de Someș, pe o distanță de 19 km în linie aeriană, au fost descoperite în total 11 turnuri de semnalizare, cu plan pătrat, dintre care două sînt dublate. S-a aflat material abundent: ceramică, obiecte de bronz, fier și os, două monede din două puncte diferite, de la Septimius Geta (!). Din așezarea

turnurilor se poate conchide că linia principală a fost, probabil, pe culmea Brezei. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Cluj).

86. *Buciumi* (jud. Sălaj). S-au continuat săpăturile în castrul roman, cu o secțiune diagonală de încercare peste *retentura* și peste colțul de nord-vest. S-a excavat și interiorul unei jumătăți dintr-o baracă din *praetentura*. (Muzeul de istorie Cluj și Muzeul județean Zalău).

87. *Jupa-Tibiscum* (or. Caransebeș, jud. Caraș-Severin). Cercetările din 1968 au dus la dezvelirea integrală a laturilor de est și nord ale castrului. Aproape de colțul nord-estic, pe latura estică, a fost cercetată parțial o nouă poartă. Lângă latura de est a castrului, între poarta amintită și colțul nord-estic, s-au descoperit 12 inscripții și fragmente de inscripții funerare și onorare, care contribuie la o mai bună cunoaștere a acestei importante așezări. Două dintre acestea arată că teritoriul rural al Ulpiei Traiana cuprindea și așezarea Tibiscum. (Muzeul Banatului, Timișoara).

88. *Berzovia* (jud. Caraș-Severin), În continuarea explorării din anii trecuți (1965—1967), în castrul de pământ al legiunii IV Flavia Felix, săpăturile din anul acesta s-au concentrat numai la *praetorium*, constatându-se că el fusese o clădire impunătoare în formă de U (100 × 80 m), construită din piatră și acoperită cu țigle. Pretoriul are orientarea către latura de vest unde a fost identificat și locul porții pretoriene. Ștampilele aplicate pe țigle aparțin în exclusivitate legiunii IV Flavia Felix (LEG IIII F F). Inscripții pe piatră nu s-au găsit. (Institutul de istorie și arheologie Cluj, în colaborare cu Muzeul din Reșița).

89. *Bologa* (com. Poieni, jud. Cluj). Au fost continuate săpăturile în castrul roman, dezvelindu-se poarta de vest (*porta principalis sinistra*) precum și turnurile de colț din sud-vest, nord-est și nord-vest. La *praetorium* a continuat cercetarea pentru precizarea dimensiunilor și planului său. (Institutul de istorie și arheologie Cluj).

90. *Gherla* (jud. Cluj). Săpăturile executate la castrul roman de aici, cunoscut de peste un secol și jumătate în literatura de specialitate, au precizat îndeosebi amănuntele sistemului de fortificație, în mica porțiune care a rămas neafectată de Combinatul industrial amplasat în 1960 pe locul acestui lagăr roman.

Astfel, s-a putut stabili că peste un castru de pământ mai vechi, al cărui șanț și val au fost surprinse pe latura de sud și est, s-a ridicat castrul cu ziduri de piatră, înconjurat cu două șanțuri de apărare. Toate urmele epigrafice descoperite se referă numai la *ala II Pannoniorum*, trupa care a construit castrul (de pământ și de piatră) și a staționat permanent la Gherla până la părăsirea oficială a Daciei. (Institutul de istorie și arheologie Cluj în colaborare cu Muzeul din Gherla).

91. *Olteni* (com. Bădoc, jud. Covasna). La capătul nordic al satului, pe malul drept al Oltului se află castelul Mikó. Castelul și clădirile anexe se află în interiorul unui castru roman, a cărui existență a fost stabilită de muzeul din Sf. Gheorghe încă din 1949. A fost săpat colțul nord-vestic al castrului, de unde cu ocazia construirii castelului feudal, au fost scoase pietrele zidului roman de pe latura vestică. S-au păstrat numai ultimele pietre din fundația zidului; pe latura nordică zidul gros de 1 m s-a păstrat la o înălțime de 40—60 cm. Lângă zidul vestic s-au descoperit resturile unui cuptor de copt pîine cu fund pavat cu cărămizi pătrate. În afară de cărămizi și țigle de acoperiș au fost găsite fragmente de vase romane. Colțul

castrului este rotunjit, fără contraforți și arată construirea castrului într-o perioadă timpurie. Zidul dezvelit a fost restaurat. (Muzeul din Sf. Gheorghe).

92. *Obreja* (com. Mihalt, jud. Alba). Continuând săpăturile din anul 1967, în cimitirul așezării daco-romane au fost dezvelite alte 56 de morminte, toate de incinerare; în total 92 morminte. În 25 din cele 56 de morminte resturile funerare (oase umane calcinate, cărbune, cenușă) erau depuse în urne (cu și fără capac); în 28 acestea se aflau așezate direct pe fundul unei gropițe rotunde, iar în trei cazuri ele se găseau împrăștiate în gropi ovale-alungite, cu profil în formă de albă. Indiferent de tipul mormintului, arderea morților s-a făcut, fără excepție, în alt loc (comun sau individual), încă neidentificat.

Adânci de 50—80 cm, mormintele sînt repartizate în spațiul cercetat fără nici o ordine vizibilă acum. În afară de trei-patru morminte, în care s-a aflat și ceramică dacică modelată cu mîna, olăria descoperită în cimitir este, toată, de factură romană, de culoare roșie, cenușie fină și negricioasă-brună, zgrunțuroasă.

Ca piese de inventar funerar, în general de fabricație romană, s-au descoperit: 8 fibule de bronz și fier, o oglindă cu ramă de plumb pătrată, mărgelile de forme și culori diferite făcute din sticlă, pastă și chihlimbar, cuțitașe de fier, catarama mici de centură, inele de bronz cu piatra aparținătoare, cercei etc. Monede, opaite romane sau inscripții, nu s-au găsit.

După inventar, ceramică, rit și practici funerare, mormintele aparțin comunității de populație autohtonă de la Obreja și, se datează, pe baza fibulelor, cu precădere în secolul al III-lea. Se pare că porțiunile explorate pînă acum se situează într-o zonă periferică a cimitirului. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj).

93. *Ciumbrud* (jud. Alba). În partea de hotar numită „La Ic”, cercetările au arătat că nivelul din epoca romană a fost complet răvășit de arăturile adînci cu tractorul. S-au găsit materiale obișnuite printre ruinele caselor romane: ceramică, fragmente de țiglă, obiecte de fier și un fragment de seceră.

În partea de hotar „Bokk-Pista”, s-a identificat un bordei din epoca tîrzie a bronzului. Cercetările vor continua. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Aiud).

94. *Gornea* (com. Sichevița, jud. Caraș-Severin). S-a cercetat conturul și interiorul unei locuințe romane cu mai multe încăperi, datînd din epoca ocupației romane în Dacia. Locuința avea un caracter rural, în jurul ei depistîndu-se urmele unor bordeie-anexe. Materialul ceramic și numismatic întărește această datare.

De asemenea, a fost cercetat, în două campanii (aprilie-mai și octombrie), un castru roman tîrziu (necunoscut se pare, pînă acum în literatura arheologică), de tipul celor construite în epoca lui Dioclețian sau Constantin. Au fost stabilite dimensiunile lui (41 × 41 m) și s-a urmărit conturul exterior la trei dintre turnurile de colț care sînt păstrate și ieșite în exterior față de zidul de incintă. S-a excavat interiorul a două din aceste turnuri. (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul Reșița).

95. *Deva* (jud. Hunedoara). Campania din anul 1968 a încheiat cercetarea complexului gospodăresc agricol roman, situat în partea de sud-est a Devei. Zidul de incintă din piatră nefasonată, gros de 0,70 m, încheia o suprafață dreptunghiulară (64 × 35 m). În interior exista o clădire cen-

trală și alte edificii cu rosturi gospodărești (grajduri, magazii, camere pentru lucrători). În sondajele întreprinse în afara zidului de împrejurire s-au identificat urme de ziduri aparținând altor două construcții separate de complexul cercetat. După răspîndirea pe suprafața solului actual a fragmentelor ceramice, se pare că a fost depistată în acest loc o așezare rustică din epoca romană. În această zonă s-a identificat și o necropolă din care s-a scos, pînă în stadiul actual al cercetărilor, ulcioare funerare și un monument sculptural reprezentînd pe Eros încadrat de doi lei. (Muzeul din Deva).

96. *Barboși* (Municipiul Galați, jud. Galați). În toamna anului 1968 s-au întreprins cercetări în necropola romană de pe panta dinspre apus de dincolo de castelul roman de pe înălțimea Tirighina. Au fost descoperite cîteva morminte de incinerare și înhumare cu inventar sărac. Puțin mai spre nord de necropolă s-a aflat o locuință adîncită, cu chirpic, cu vatră de foc și material ceramic roman (circa 70 %) și dacic lucrat cu mina (circa 30 %). Vatra a fost refăcută cu bucăți de țigle romane. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie din Galați).

97. *Mangalia* (jud. Constanța). Săpătură de salvare în necropola romană situată spre Albești. S-au descoperit 9 morminte paleo-creștine, în plăci de piatră, datînd din secolul al IV-lea e. n. (Muzeul de arheologie din Constanța).

98. *Jurilovca-Argamum* (jud. Tulcea). Cercetările au continuat pe promontoriul numit Capul Dolojman, în sectorul II de pe terasa de sud din afara zidului de apărare. S-a constatat existența unui strat de cultură de la sfîrșitul primei epoci a fierului, un strat subțire din epocile greacă și romană și complexe de locuire din secolele V—VI e. n. Acest ultim nivel de locuire a fost contemporan cu un val de apărare prevăzut cu două șanțuri, care mai apoi au fost astupate.

S-a efectuat și un mic sondaj pe suprafața din vestul cetății, la circa 300 m distanță de zid, constatîndu-se existența unui strat de locuire din epoca romană și o necropolă de înhumare dintr-o epocă imediat următoare. (În colaborare cu Muzeul din Tulcea).

99. *Puținei* (com. Izvorul Bîrzii, jud. Mehedinți). Săpături de salvare la nord-est de sat, pe teritoriul castrului roman, pe care s-a construit un grajd al C. A. P. Malovăț. S-au identificat zidurile de incintă în partea de est și de vest. Materialul ceramic descoperit este de factură romană tîrzie, secolul al IV-lea e. n. (Muzeul „Porțile de Fier” din Turnu Severin).

100. *Pișchia* (jud. Timiș). La 4 km nord-vest de comună, în liziera pădurii, s-a săpat o secțiune transversală prin valurile care se disting foarte bine la suprafața terenului. S-a stabilit existența a 3 valuri paralele din lut și pămînt și a 4 șanțuri. Nu a ieșit la iveală nici un fel de material care să permită datarea valurilor. (Muzeul Banatului, Timișoara).

IV. EPOCA FEUDALĂ TIMPURIE ȘI DEZVOLTATĂ

101. *Hărman* (jud. Brașov). S-au continuat săpăturile arheologice în raza comunei, care s-au soldat cu depistarea și dezvelirea unui complex de 12 gropi conținînd fragmente ceramice și obiecte de fier, os și lut datînd

din secolul al IV-lea e. n., complex situat doar la 800 m de așezarea din secolul al IV-lea, cercetată parțial în anii trecuți.

Sondajele, care au fost făcute în continuare pe aproape toată suprafața terenului de la poalele dealului Lempeș, nu au reușit să identifice necropola așezării din secolul al IV-lea, ci pe baza lor s-a putut doar stabili aria întinsă a locuirii din prima epocă a fierului. (În colaborare cu Muzeul din Brașov).

102. *Dorobanțu* (jud. Ialomița). Sondaj în locul în care, în 1964 s-a descoperit un mormînt de înhumăție de tip Sîntana de Mureș. S-au descoperit încă două morminte de înhumăție și două de incinerație în urnă, stabilindu-se astfel că la Dorobanțu a existat o întinsă necropolă birituală din secolul al IV-lea e. n. (Muzeul de istorie din Călărași).

103. *Curcani* (jud. Ilfov). Săpături în punctele „Via C. A. P.”, „Moara” și „Potcoava”, în complexe arheologice din secolele IV și X e.n. S-au găsit cărămizi antice fragmentare, avînd urme de mortar și fărâmituri de cărămidă în compoziție. (În colaborare cu Muzeul din Oltenița).

104. *Bogdănești* (com. Fălcui, jud. Vaslui). Aici s-a continuat cercetarea în necropola birituală din secolul al IV-lea e. n. (Sîntana de Mureș), identificîndu-se alte 18 morminte dintre care 11 de înhumăție și 7 de incinerație. În total au fost identificate pînă acum în necropolă 83 de morminte din care 44 de incinerație și 39 de înhumăție.

Biritualismul și unele elemente ceramice specifice populației băștinașe (forme, decor etc.) ne îndreptățesc să identificăm și pe autohtoni în această necropolă. (În colaborare cu Muzeul din Birlad).

105. *Rădeni* (com. Dragomirești, jud. Vaslui). S-au efectuat săpături de salvare într-o necropolă aparținînd secolului al IV-lea e. n. A fost salvat un singur mormînt de înhumăție cu inventar. (Institutul pedagogic din Bacău).

106. *Obîrșeni* (com. Voinești, jud. Vaslui). S-a efectuat un sondaj de salvare într-o necropolă distrusă aproape în întregime. Materialele rezultate din morminte: ceramică, fibule, mărgelile, pieptene, ne atestă prezența unei necropole din secolul al IV-lea e. n. în care se întilnește atît înhumăția cît și incinerația. (Muzeul Bacău).

107. *Lețcani* (jud. Iași). În vara anului 1968 s-au continuat săpăturile în necropola birituală prefeudală aparținînd culturii Sîntana de Mureș. Cu acest prilej s-au descoperit încă 26 morminte (șapte de incinerație și 19 de înhumăție) cu bogat inventar ceramic și de obiecte. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei).

108. *Cucuteni-Băiceni* (jud. Iași). În cadrul șantierului arheologic Cucuteni-Băiceni au fost efectuate săpături în trei sectoare: 1. Pe dealul „Laiu”, la circa 300 m sud de „Cetățuia” neolitică, s-au efectuat săpături în vederea depistării necropolei corespunzătoare așezării de pe Cetățuia. Nu au fost descoperite nici un fel de resturi arheologice; 2. în sectorul „Siliște” au fost continuate săpăturile în așezarea din secolele II—IV e. n., descoperindu-se două semibordeie și o groapă din secolul al IV-lea e. n., precum și un bordei și o groapă pentru păstrat proviziile, din secolul al XV-lea; 3. În cel de-al treilea sector, la punctul „Dîmbul lui Pletosu”, s-au dezvelit încă opt locuințe, dintre care cinci de suprafață și două semi-

bordeie, cu materiale caracteristice pentru secolele IX—X. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei).

109. *Valea Seacă* (com. Tătărani, jud. Vaslui). Au fost reluate săpăturile din așezarea aparținând culturii de tip Sintana de Mureș-Cerneahov din secolele al IV-lea e. n., în perimetrul căreia apăruseră pînă în 1967 un număr de cinci bordeie, toate amenajate ca ateliere de confecționat piepteni.

În această campanie au apărut încă două locuințe de suprafață și un bordei amenajat ca atelier de confecționat piepteni în tehnica deja cunoscută în atelierele precedente la Birlad. Bordeiul-atelier are o suprafață de circa 40 m²; în interior, pe podeaua de călcare, au fost identificate multe resturi de corn de cerb în diferite faze de lucru, precum și câteva bucăți de pieptene. Bucățile de metal și sirmă din bronz folosite la încheierea pieptenilor abundă în acest atelier. Au fost aflate fragmente ceramice lucrate la roată și cu mina. Un exemplar de ceașcă dacică a fost găsit aproape întreg.

Într-o groapă din apropierea locuinței nr. 2 a apărut o monedă din bronz probabil din sudul Dunării reprezentînd pe Marcus Iulius Filipus, bătută de către cetatea Mesambria (MECAMBRIANON). Moneda și unele fragmente ceramice descoperite într-o altă groapă ca și unele culese din cadrul așezării fac să indice un nivel de locuire anterior secolului al IV-lea e. n. (Muzeul din Birlad).

110. *Dodești* (com. Viișoara, jud. Vaslui). S-au continuat săpăturile în punctul „Șipot” în așezările prefeudale suprapuse din secolele IV—V e. n. și secolul al IX-lea e. n. Cu acest prilej s-au descoperit șapte semibordeie din secolele IV—V e. n. și o groapă, conținînd materiale ceramice și obiecte din metal. Resturile de tip Dridu în acest sector sînt destul de sporadice. (Institutul de istorie și arheologie Iași).

111. *Bratei* (jud. Sibiu). S-au făcut săpături numai în cimitirul nr. 3, cimitir de înhumație care aparține gepizilor. S-a ajuns la un număr de 275 morminte, anul acesta începîndu-se cu nr. 161. Sînt morminte singulare și duble, adulți sau adult și copil. Datorită inventarului foarte bogat, ceramică, podoabe (mărgele, coliere, fibule, catarama etc.) și arme (săbii, săgeți, cuțite) se desprind concluzii foarte importante și noi de ordin istoric care privesc pe gepizi, pe autohtoni, avari și relațiile acestora cu Imperiul roman de răsărit.

În afara mormintelor gepidice, s-au mai găsit un mormînt hallstadian de înhumație și resturi din două morminte celtice, unul din acesta fiind sigur de incineratie. (În colaborare cu Muzeul Brukenthal din Sibiu).

112. *Botoșana* (jud. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea prefeudală (secolele V—VII e. n.), dezvelindu-se încă 2 semibordeie cu „pietrar”, numeroase vase și unelte caracteristice. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul județean Suceava).

113. *Dulceanca* (jud. Teleorman). Au fost continuate săpăturile în cuprinsul așezărilor din perioada de trecere la feudalism (secolele III și VI e. n.). S-a urmărit delimitarea așezării spre vest, degajîndu-se noi complexe arheologice, dintre care merită menționate următoarele: degajarea unui bordei de mari dimensiuni din secolele V—VI e. n., cu inventar format din ceramică, fragmente de tipare de piatră și obiecte de bronz, avînd

un cuptor cu o structură deosebită de tipurile obișnuite. În zona cercetată au mai apărut două complexe aparținând culturii neolitice vechi Criș, conținând o mare cantitate de ceramică de tipuri variate, ornamentată, și toporașe de piatră.

114. *Budureasca* (satul Vadu Săpat, com. Fintinele, jud. Prahova). În continuarea cercetărilor din anii precedenți (1959—1965), în 1966—1968 au fost identificate încă trei așezări de tip Ipotești-Cindești. Săpături s-au efectuat în așezările Budureasca 4, Budureasca 5, Budureasca 7 („La Hulă”) și Budureasca 9 („Puțul lui Burciu”). Au fost descoperite bordeie, ateliere meșteșugărești, cuptoare de redus minereu. Din inventarul mărunt amintim podoabe (inclusiv rebuturi și deșeuri), tipare pentru turnarea acestora, precum și importuri bizantine. În straturile mai vechi: materiale Latene, Hallstatt (Ferigile), epoca bronzului (Monteoru, Glina III), neolitic (Cucuteni B, Gumelnița, Criș); resturi paleolitice, sporadic. (Muzeul de istorie din Ploiești).

115. *Pruneni* (Vadu Sorești, com. Zărnești, jud. Buzău). La hotarul satului Pruneni cu cătunul Corneanca (com. Blăjeni), a fost cercetat în decembrie 1967 și martie 1968 un cimitir aproape total distrus de eroziune, surpări de teren și excavații. Au mai putut fi identificate șase morminte de înhumatie în poziție întinsă orientate aproximativ E—V, cu inventar (ceramică, fibulă digitată, cercei, mărgelile) care le datează din a doua jumătate a secolului al VI-lea e. n., până la începutul secolului al VII-lea e. n. La circa 500 m, o așezare de tip Ipotești-Cindești, din care, printr-un sondaj, au fost date la iveală trei bordeie. (Muzeul de istorie din Ploiești, în colaborare cu Muzeul de istorie din Buzău).

116. *Capidava* (com. Topalu, jud. Constanța). Săpătura s-a efectuat în interiorul bazilicii din colțul de N al cetății, bazilică degajată parțial la exterior în săpăturile anterioare cu ocazia dezvelirii incintei și a intrării în turnul de colț. Cercetările s-au limitat la jumătatea de N a bazilicii, precizând traseul zidului lateral (de N) și a zidului de fațadă (V), săpătura coborînd pînă la ultimul nivel de călcare din interior. Materialul ceramic recuperat în cantitate foarte mică din secolele V—VI e. n. (În colaborare cu Direcția monumente și muzee a C. S. C. A.).

117. *Șimonești* (jud. Harghita). Lucrările începute în anul 1965 au fost continuate și terminate, dezvelindu-se șapte bordeie cu pietrar, cu un inventar bogat mai ales în ceramică. În total au fost dezgropate 26 de bordeie și se poate considera că așezarea, în mare parte, a fost dezvelită. Așezarea a furnizat un material prețios pentru cunoașterea vieții populației româno-slave din secolul al VIII-lea e. n. (Muzeul din Sf. Gheorghe).

118. *Codlea* (jud. Brașov). Între 24 iunie și 3 august 1968 s-au continuat săpăturile la cetatea medievală de pe Măgura Codlei. Această campanie, ultima la obiectivul amintit, a urmărit identificarea eventualelor construcții de piatră din incintă, linia exactă a zidurilor și a sistemului de fortificare din capul nordic al cetății. S-a descoperit și zidul avansat de apărare. S-au mai săpat și 16 secțiuni în perimetrul cetății. Toate obiectivele urmărite au fost realizate, s-a recoltat o cantitate mare de material arheologic, material care permite încadrarea acestei fortificații în rîndul celor existente în Transilvania în perioada feudalismului timpuriu și la începutul celui dezvoltat. Materialele se datează din secolele X—XIV. (Muzeul județean Brașov).

119. *Fundul Herței* (com. Cristinești, jud. Botoșani). S-au continuat cercetările în horodiștea prefeudală (secolele IX—X) din punctul „La redute” și în siliștea din imediata apropiere. Cu acest prilej s-au făcut observații suplimentare privind sistemul de construcție al horodiștei. În horodiște s-au descoperit încă trei semibordeie adosate valului lateral, conținând un numeros material ceramic, iar în siliște un semibordei din aceeași vreme. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul județean Botoșani).

120. *Epureni* (jud. Vaslui). S-au continuat cercetările în așezarea de tip Dridu din secolele IX—X, dezvelindu-se un bordei, 5 cuptoare circulare în aer liber, de copt pîine și un cuptor de ars oale, cu parte din șarja de vase în el. (Institutul de istorie și arheologie Iași).

121. *Oncești* (jud. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea prefeudală aparținând secolelor IX—X, fără a se fi putut identifica vreun bordei. (Muzeul Bacău).

122. *Sihleanu* (com. Scorțaru Nou, jud. Brăila). Pe terasa superioară a Buzăului, la distanța de aprox. 5 km spre sud de satul Sihleanu, s-au efectuat săpături arheologice în mai multe puncte, unde s-au descoperit :

- o așezare neolitică aparținând culturii Boian II (Giulești);
- o așezare, aproape în întregime distrusă de lucrările agricole, aparținând epocii bronzului — cultura Tei (faza târzie IV);
- o așezare autohtonă din secolul al IV-lea e.n. în care se găsește, de lângă materialul ceramic de factură locală, și un bogat material ceramic roman.

La aproximativ 300 m spre sud-est de așezarea din secolul al IV-lea, a fost descoperită o necropolă birituală, aparținând culturii Dridu (secolele X—XI e.n.). În campania din acest an au fost descoperite 39 morminte din care 35 de incineratie, iar 4 de înhumatie, acestea din urmă de copii (Muzeul din Brăila).

123. *Frâțești-Giurgiu* (jud. Ilfov). Săpătura efectuată a avut ca scop recuperarea resturilor unei necropole situată pe o terasă înaltă rezultată prin exploatarea unei mari cariere de piatră și nisip. Au fost degajate 12 morminte, dintre care șase de incineratie și șase de înhumatie. Mormintele de înhumatie sînt orientate est-vest dar și vest-est. Mormintele de incineratie prezintă două variante: îngroparea în gropi simple a oaselor umane calcinate și așezarea lor în vase. O parte din mormintele descoperite posedă ca inventar ceramică, obiecte de bronz și cuțite de fier. După caracteristicile inventarului și prin practica birituală se poate aprecia că această necropolă a aparținut unor grupuri diferite din punct de vedere etnic și poate și cronologic. Probabil că necropola datează din secolele VIII—IX e.n. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Giurgiu).

124. *Radovanu* (jud. Ilfov). Au fost cercetate 18 morminte de înhumatie, o locuință de suprafață, patru bordeie și trei complexe cu gropi de bucate din epoca feudalismului dezvoltat, părți din două construcții de suprafață din epoca feudalismului timpuriu (secolul al X-lea), precum și un complex din epoca prefeudală (secolul al VII-lea). (În colaborare cu Muzeul din Oltenița).

125. *Izvorul* (jud. Ilfov). Au fost continuate săpăturile în necropola feudală timpurie, dezvelindu-se alte 51 de morminte, dintre care 34 erau de înhumăție și 17 de incinerăție.

Mormintele de înhumăție au oferit un prețios material de inventar din care amintim: oale de lut, cuțite de fier, cercei, inele, mărgelile, tuburi de ace etc. precum și oase de ovine, bovine, păsări și pește. Mormintele de incinerăție, aflate printre cele de înhumăție sînt lipsite în general de obiecte de inventar.

126. *Sultana* (com. Mănăstirea, jud. Ilfov). Au fost reluate săpăturile în necropola feudală timpurie din această localitate. În cursul lucrărilor au fost dezvelite în total 15 morminte, dintre care 10 sînt de incinerăție iar cinci de înhumăție. Cu acest prilej au fost descoperite unele elemente de inventar care ne vor ajuta să propunem o nouă dată pentru începuturile necropolei. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Călărași).

127. *Bucov* (Municipiul Ploiești, jud. Prahova). Au fost continuate săpăturile în așezarea Bucov-Tioca. Au fost descoperite cinci locuințe de suprafață din epoca feudalismului timpuriu, dintre care două au fost cercetate în întregime iar trei numai parțial, precum și un bordei din aceeași perioadă dar anterior locuințelor de suprafață. În cursul săpăturilor au apărut mai multe gropi avînd diferite destinații, din epoca feudalismului dezvoltat, secolele IX—X.

128. *Gîrlița* (com. Ostrov, jud. Constanța). Săpătură de salvare în necropola feudală timpurie. Au fost cercetate 12 morminte de incinerăție în urnă (secolele VIII—IX). (Muzeul de arheologie din Constanța).

129. *Poarta Albă* (jud. Constanța). Anul acesta de asemenea au fost efectuate săpături în punctul „Roata”, fortificație „legată” de Valul mare de pămînt. În interiorul „ringului” au fost descoperite urmele unei locuințe-bordei din secolul al IX-lea. Ringul datează din secolul al IX-lea.

130. *Galița* (com. Ostrov, jud. Constanța). Săpăturile din insula Păciul lui Soare au constat cu precădere în cercetarea zonei centrale a cetății, urmărindu-se dezvelirea unor locuințe din secolele XIII—XV. În această zonă au fost descoperite resturile unei instalații de morărit înzestrată cu două pietre de rîșniță. În zona portului au fost continuate săpăturile începute în anul 1967, sesizîndu-se un nivel de viațuire din secolul al XII-lea. Săpăturile de pe dealul Dervent au dat la iveală trei locuințe din secolele X—XI, avînd fiecare — drept vatră de foc — cîte un cuptor hemisferic. (În colaborare cu Muzeul din Călărași).

131. *Obîrșia Nouă* (com. Obîrșia, jud. Olt). În urma săpăturilor de salvare în punctul „Coadă bălții”, a fost depistată o așezare dacică, deasupra căreia s-a săpat numai un semibordei, cu ceramică specifică acestei perioade.

În curtea locuitorului Marin Stoica au fost săpate patru morminte, care fac parte dintr-o necropolă de înhumăție. Obiectele de inventar descoperite în morminte (cercei, pandantive, mărgelile, cuțite etc.) datează necropola la finele secolului al VIII-lea și începutul secolului al IX-lea. Ritul și ritualul de înmormîntare dovedește că populația care folosea această necropolă era o populație creștină, care se deosebește de restul populațiilor care au trăit în această vreme pe teritoriul României. După ceramica descoperită în așezarea prefeudală și în necropolă, între acestea există o legătură indisolubilă. Ele nu pot fi atribuite decît populației băștinașe.

Pe raza satului Obirșia Nouă au mai fost descoperite numeroase urme de locuire din epoca romană (ceramică, țigle și cărămizi) și un fragment de amforă romano-bizantină datînd din perioada cuprinsă între a doua jumătate a secolului al V-lea și finele secolului al VI-lea. (Catedra de istorie a Universității din Craiova în colaborare cu Muzeul din Corabia).

132. *Sighet* (jud. Maramureș). La marginea de sud-est a orașului, în punctul „Valea Mare” a fost sondată o așezare din secolele XII—XIII, anterioară întemeierii orașului, situată pe terasa Ronișoarei. S-a recoltat material ceramic. (În colaborare cu Muzeul județean Maramureș).

133. *Sărăsău* (jud. Maramureș). Au continuat săpăturile inițiate în 1966 în vatra satului din secolele XII—XIII, din livada C.A.P. din comună. A fost sectionat un bordei și s-au dezvelit două locuințe de suprafață, recoltîndu-se ceramică și diferite unelte. Numărul urmelor de locuire surprinse și cercetate a ajuns la nouă. (În colaborare cu Muzeul județean Maramureș).

134. *Giulești* (jud. Maramureș). Au continuat săpăturile inițiate în 1966, încheindu-se cercetările din sectorul „Biserică”, unde s-au dezvelit integral temeliiile monumentului ctitorit de cnezii giuleșteni în secolele XIII—XIV. Numărul mormintelor cercetate a ajuns la 113, găsindu-se șapte inele-pecete și 2 inele-podoabă, din secolele XIV—XVIII. La sfîrșitul campaniei au fost consolidate temeliiile monumentului. S-au efectuat noi sondaje pe teritoriul comunei, pentru delimitarea vetrei satului din veacul al XIV-lea. (În colaborare cu Muzeul județean Maramureș).

135. *Chioar* (com. Remetea Chioarului, jud. Maramureș). Au început cercetările arheologice de la cetatea Chioarului, una dintre cele mai importante fortificații medievale din Transilvania. S-au executat defrișări și sondaje în mai multe puncte de pe teritoriul cetății: în curtea exterioară, în castelul princiar, pe platoul din fața cetății și în curtea dintre cetatea veche și castel. S-au dezvelit turnul porții și cîteva porțiuni de zidărie, identificîndu-se totodată alte două șanțuri de apărare pe lângă celelalte două vizibile azi pe teren. În molozul rezultat din distrugerea suferită de cetate la începutul veacului al XVIII-lea, s-au găsit numeroase piese de sculptură în piatră din secolele XVI—XVII, arme, ceramică și monede. (În colaborare cu Muzeul județean Maramureș).

136. *Bistrița* (jud. Bistrița-Năsăud). Au fost continuate săpăturile începute în anul 1967. La nord de oraș s-a identificat existența unei cetăți feudale, cu ziduri de incintă și șanțuri de apărare. Cetatea are axul mare lung de aproximativ 650 m, iar axul mic de aproximativ 100 m. În interiorul cetății au fost dezvelite două locuințe și identificată o a treia, date cu material ceramic și piese de metal în secolele XIII—XIV. În partea de sud a cetății s-a identificat un turn de apărare. Cetatea își începe activitatea pe la mijlocul veacului al XV-lea. (Muzeul din Bistrița și Muzeul de istorie din Cluj).

137. *Basarabi-Calafat* (jud. Dolj). S-au efectuat săpături de salvare în vara anului 1968, în zona de la nord de satul Basarabi, pe malul înalt al Dunării. A fost cercetată parțial o așezare medievală datînd din secolul al XIV-lea. Aproximativ o treime din suprafața acestei așezări a fost, la un moment dat, fortificată cu un sistem de val și șanț de apărare. Locuirea medievală suprapune un puternic strat de cultură Coțofeni. La nord-est de așezarea medievală, în apropierea acesteia s-au cercetat resturile

unei necropole de înhumație, cu rit creștin, datînd din secolul al XVI-lea. La aproximativ 2 km tot spre nord-est, pe terasa inundabilă a Dunării, s-au identificat și cercetat parțial urmele unei așezări neolitice aparținînd culturii Criș. (În colaborare cu Centrul de cercetări al Academiei din Craiova).

138. *Craiova* (jud. Dolj). În punctul „Cimitir” de pe raza comunei suburbane Braniște, de lîngă Craiova, a fost efectuată o săpătură de salvare, descoperindu-se un cimitir din secolul al XVI-lea, a cărui datare este asigurată de monedele (aspri de la Selim al II-lea) și de piesele de podoabă (inele și cercei) descoperite în morminte. Necropola a deranjat o așezare formată din bordeie, care după ceramica și restul materialelor descoperite în acest nivel, aparține unui puternic nivel de locuire dacică. (Catedra de istorie a Universității din Craiova).

139. *Cornești-Jadani* (jud. Timiș). În vecinătatea satului, pe teritoriul C.A.P. a fost descoperită o bogată așezare otomană (Muzeul Banatului, Timișoara).

140. *Hudum* (com. Mihai Eminescu, jud. Botoșani). Pe dealul Hudum la 3 km vest de Botoșani, s-au descoperit patru locuințe de tipul bordeielor și semibordeielor din epoca feudală, documentînd o așezare rurală, neîntărită, din secolele XII—XIII și XIV—XV, care prezintă importanță în problema continuității poporului român. (Institutul de istorie și arheologie Iași).

141. *Suceava* (jud. Suceava). S-au descoperit și cercetat în curtea bisericii Sf. Dumitru din oraș resturile a două biserici. Prima avea planul în formă de cruce și absidele rectangulare. Ea datează din ultimul sfert al secolului al XIV-lea și a fost abandonată în urma deteriorării zidurilor, la începutul secolului al XV-lea.

A doua biserică datează de la finele secolului al XV-lea și are plan treflat.

În afara celor două biserici, au mai fost cercetate resturi de construcție, din zid, datînd din secolele XVI și XVII. (În colaborare cu Muzeul militar central și cu Muzeul din Suceava).

142. *Siret* (jud. Suceava). Sondaje în apropierea bisericii Sf. Treime și în curtea spitalului unificat. S-au descoperit și cercetat resturi de locuințe din secolele XIV—XV în vatra orașului. (În colaborare cu Muzeul Suceava și cu Muzeul militar central).

143. *Baia* (jud. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea de caracter urban de la Baia, efectuîndu-se cercetări în sectorul bisericii catolice. Au fost identificate resturi de locuire din secolele XIV—XVII. A fost recoltat un bogat și variat material ceramic de factură orășenească, diverse obiecte de metal precum și un tezaur risipit de monede medievale. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie din Fălticeni).

144. *Piatra Neamț* (jud. Piatra Neamț). S-a efectuat un sondaj în așezarea paleolitică din punctul Poiana Cireșului, identificîndu-se trei niveluri de locuire aparținînd gravetianului. Au fost reluate săpăturile din cimitirul medieval timpuriu, efectuate încă cu un deceniu în urmă, din curtea fostei școli normale din cartierul Dărmănești. S-au descoperit șapte morminte de înhumație, avînd ca inventar obiecte de podoabă și monede moldovenești, care asigură datarea necropolei în a doua jumătate a seco-

lului al XIV-lea. S-a identificat și o bogată așezare din epoca provinciei romane, distrusă în cea mai mare parte de lucrări agricole. (Institutul de istorie și arheologie din Iași în colaborare cu Muzeul arheologic din Piatra Neamț și cu Muzeul județean Bacău).

145. *Bacău — Curtea Domnească* (jud. Bacău). S-au continuat săpăturile dezvelindu-se o mare parte din zidurile Curții domnești. Cu ocazia șanțurilor de control s-au descoperit și resturi arheologice aparținând secolelor V—VI e.n. (Muzeul județean Bacău).

146. *Iași — „Casa Dosoftei”* (jud. Iași). În iunie 1968 s-au efectuat săpături arheologice în interiorul „Casei Dosoftei”, obținându-se date prețioase cu privire la construcția monumentului și la fazele lui de refacere. (Institutul de istorie și arheologie Iași în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei și Direcția monumentelor istorice).

147. *Mănăstirea Humorului* (jud. Suceava). Au continuat cercetările arheologice la ruinele bisericii vechiului Humor. S-au descoperit resturi de podea provenind de la o locuință din a doua jumătate a secolului al XV-lea, fragmente ceramice și cahle. S-a descoperit un cuptor de ars ceramică și fragmente ceramice cu scriere cu caractere slavone. (În colaborare cu Muzeul județean Suceava).

148. *Cetățeni* (jud. Argeș). S-au continuat săpăturile din anii precedenți, având ca prim obiectiv vestigiile unei biserici de piatră, năruită pe la mijlocul secolului al XIII-lea. Monumentul, cu urme bogate de frescă, fusese supus restaurării, probabil după marea invazie tătară, lucrări ce nu au putut fi duse la capăt din cauza prăbușirii unor stânci ce au acoperit-o în mare parte (biserica nr. 3). Degajarea parțială și anevoioasă ne arată un plan bazilical cu două contraforturi de colț, pe latura de apus, treptele intrării în partea de sud urmate imediat de alt contrafort și, în sfârșit, în latura de răsărit, absida în formă de potcoavă. Dimensiunile interioare ale monumentului 6,10 × (circa) 12,70 m. Zidul despărțitor dintre naos și altar la 7,50 m depărtare de fața lăuntrică a zidului dinspre apus.

Săpăturile au dat și peste un zid sec de lespezi și bolovani care pare a fi incinta dinspre sud a așezării geto-dace. (În colaborare cu Muzeul din Pitești).

149. *Curtea de Argeș* (jud. Argeș). În continuarea cercetărilor întreprinse pe teritoriul fostei Curți domnești, în 1968 au fost practicate săpături atât în cuprinsul incintei nr. 1, cât și în incinta nr. 2. Prin noi observații stratigrafice, cum și cu ajutorul materialului arheologic (inclusiv al monedelor), s-au lămurit definitiv următoarele: a) casa domnească de pe latura sud a incintei nr. 1 datează din prima jumătate a secolului al XIV-lea (datări cu monede de la țarul bulgar Ioan Alexandru 1331—1355 și de la regele ungar Carol Robert de Anjou, 1338); b) incinta nr. 1, contemporană cu casa domnească, este posterioară unui nivel de locuire, datat cu monede bizantine din secolul al XIII-lea (inclusiv una, emisă între 1295 și 1320 de împăratul bizantin Andronic II Paleologul); c) acestui nivel (anterior deci lui Basarab I) îi aparține și zidul care se păstrează azi în stare de ruină și înconjură actuala biserică domnească; d) în sfârșit, s-a dovedit că locuința de pe latura de nord (incinta nr. 1) datează de la începutul secolului al XVI-lea (Neagoe Basarab). (În colaborare cu Muzeul din Curtea de Argeș).

150. *Podul Dîmboviței* (com. Dîmbovicioara, jud. Argeș). S-au făcut cercetări la cetatea de pe „Oratia”, în interiorul micului fort și pe platoul de la est de cetate. Atît în interiorul cît și în afara cetății s-au găsit materiale arheologice constînd în special din fragmente ceramice și obiecte de fier, predominînd piesele de armament — belți de arbaletă și vîrfuri de săgeți, datate în secolul al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea, datare susținută de două monede de la Mircea cel Bătrîn, găsite în Cetate.

Pe platcul din fața cetății, pe lingă materiale din secolele XIV—XV, s-au mai descoperit materiale precum și două bordeie din secolul al III-lea e.n. Materialele constau din ceramică, cute de ascuțit din gresie, un fragment mic de opaiț, o fibulă de bronz cu piciorul întors pe dedesubt, precum și două monede romane imperiale din argint, una de la Marcus Aurelius, cealaltă de la Commodus. (În colaborare cu Muzeul Militar central și cu Muzeul Pitești).

151. *Tîrgoviște* (jud. Dîmbovița).

1. În luna iunie 1968 s-a executat un sondaj în marginea orașului Tîrgoviște la punctul „Grădina Polizu”, urmărind o moară din secolul al XIV-lea amintită de documente pe malul iazului morilor, în locul unde cu prilejul unui mic sondaj din 1962 s-a dat pesteo groapă cu ceramică de la sfîrșitul aceluiași secol.

Într-una din secțiunile din acest an s-a întîlnit un cuptor de suprafață pentru ars ceramică, cu o mare cantitatea de cioburi sub dărîmături, printre care două oale aproape întregi, un buton ornamental (ciupercuță) smălțuit și cîteva unelte de fier: un răzuitor de vatră, un satîr pentru lemne și un lanț. Întreaga ceramică și uneltele din fier datează din prima jumătate a secolului al XV-lea. S-a mai întîlnit de asemenea ceramică din secolele XV—XVI în cea mai mare parte neîntregibilă.

2. Săpăturile inițiate în 1967 au continuat la fosta biserică Stelea Veche. S-au descoperit integral temelile bisericii, care indică două faze de zidire: prima de la sfîrșitul secolului al XV-lea iar a doua spre sfîrșitul secolului al XVI-lea. În secțiunea II a apărut un cuptor de ars la 3 m adîncime, datînd din secolele XV—XVI. În secțiunea III s-au descoperit: o parte din clopotnița bisericii și 12 morminte contemporane cu biserică.

3. S-au efectuat o serie de sondaje arheologice la mănăstirea Gorgota, ctitoria lui Pătrașcu cel Bun (1554—1557). S-au constatat două faze de construcție: prima la întemeiere, în a doua jumătate a secolului al XVI-lea și a doua cea mai actuală în 1623 sub Radu Mihnea, în forma crucii înscrise, fără pridvor. Mormintele din pronaosul mănăstirii au fost degajate în așa fel încît nu sînt concludente în ceea ce privește identitatea celor înmormîntați. În secțiunea 3,4 și 5 s-au urmărit temelile unui vechi zid peste care s-a suprapus cimitirul. (Muzeul din Tîrgoviște).

152. *Tîrgșor* (jud. Prahova). Cercetările au continuat în așezarea prefeudală situată pe partea dreaptă a pîrîului Leaota. Au fost dezvelite patru bordeie din secolele III—IV e.n.; două din secolele V—VII e.n.; două din secolele IX—X și patru locuințe de suprafață din secolele XV—XVI. În același sector au fost cercetate o serie de gropi aparținînd perioadelor înscrise mai sus și două cuptoare de ars oale (de tip Coconi) datînd din secolul al XV-lea. În sectorul termelor au fost dezvelite două încăperi situate pe latura de est. Rolul acestor încăperi și a două canale de drenaj, aflate pe aceeași latură, urmează a fi precizat în campania viitoare. Pe

latura de sus a incintei voievodale au fost executate două secțiuni cu caracter stratigrafic. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Ploiești).

153. *București*. Săpături efectuate de Muzeul de istorie a Municipiului București:

1. *Brașădiru* (sectorul 6). În spatele morii, pe un teren aparținând I. A.S. Brașădiru, s-au întreprins cercetări într-o așezare Latène (secolele II—I î.e.n.) și într-una din feudalismul timpuriu (secolul al X-lea e.n.). Din prima așezare au fost studiate șase bordeie cu vetre deschise, iar din așezarea a doua cinci bordeie cu cuptoare.

2. *Băneasa-Strădulești* (sectorul 8). Săpăturile arheologice s-au desfășurat în două sectoare. La Măicănești au fost cercetate în continuare complexe aparținând așezării dacilor liberi din secolul al III-lea e.n., printre care o locuință de suprafață și două bordeie, iar din așezarea de tip Ciurel (secolele VI—VII), un bordei conținând mult material ceramic.

În vecinătatea stațiunii Măicănești, în punctul „La Nuci”, a fost continuat sondajul în așezarea dacilor liberi din secolul al III-lea. Cele trei secțiuni practicate în ambele sensuri ale terenului au scos la iveală opt gropi de provizii, patru bordeie, o locuință de suprafață și un puț cu 10 vase întregi sau întregibile. În afară de un bogat material ceramic au fost găsite două fibule în D și două monede din bronz, una a coloniei Ulpia Pautalia iar cealaltă de la Alexander Severus.

3. *Zona istorică Curtea Veche*. În cadrul măsurilor inițiate de Consiliul popular al municipiului București în vederea conservării și valorificării superioare a edificiilor păstrate în vechiul nucleu al Capitalei, au fost inițiate ample cercetări arheologice la Palatul voievodal, Hanul Manuc, Hanul cu Tei, Hanul Gabroveni.

a) *Palatul voievodal*. În vederea stabilirii planului și a vestigiilor palatului domnesc din București au fost reluate cercetările arheologice pe str. Soarelui și str. 30 Decembrie. Secțiunile deschise în perioada septembrie 1967—decembrie 1968 au permis scoaterea la iveală a zidurilor „Cetății Bucureștilor”, înălțată din bolovani de riu la mijlocul secolului al XV-lea. Anterior acestei construcții a funcționat, începând din secolul al XIV-lea, în același perimetru, o fortăreață patrulateră făcută din ziduri de cărămidă. Cercetările arheologice au creat posibilitatea precizării etapelor de refacere a cetății și apoi a palatului domnesc. Printre cele mai însemnate au fost lucrările datorate domnitorilor: Mircea Ciobanul, Matei Basarab, Grigore Ghica și Constantin Brâncoveanu.

Un interes științific deosebit prezintă baia Curții domnești alcătuită din conducte, bazine, cuptorul pentru cazanul de apă ș.a.

Cu ocazia cercetărilor recente au fost descoperite noi bordeie din secolele III, VI—VII, precum și locuințe și gropi de cereale datînd din secolele XI—XII.

b) La *Hanul Manuc*, s-a dovedit că edificiul cunoscut în zilele noastre este rezultatul a trei mari faze de construcție. În prima jumătate a secolului al XVIII-lea a fost inițiată o casă pătrată cu pivniță, parter și cat dotat cu un larg foișor. Către sfîrșitul aceluiași veac s-a zidit o altă clădire de formă dreptunghiulară. Meșterii marelui negustor Manuc au legat aceste clădiri, adăugînd laturile de est, sud și vest ale construcției patrulateră ce a alcătuit Hanul Manuc și apoi Hotelul Dacia.

c) La *Hanul cu Tei* s-au descoperit urme de locuire feudală din secolul al XVI-lea, precum și unele instalații de drenare a apei spre lacul din apropiere. Urme ale unor construcții din secolul al XVII-lea au fost semnalate și sub fundațiile Hanului Gabroveni. Cu ocazia săpăturilor a fost descoperit un bogat material arheologic alcătuit din obiecte ceramice, monede, obiecte de podoabă etc.

154. *Porțile de Fier.*

1. *Șimian* (or. Turnu-Severin, jud. Mehedinți). Pe Ostrovul Șimian, unde se reconstituie cetatea feudală de la Ada-Kaleh, cercetările arheologice în continuare au întărit constatarea celor două niveluri de locuire dacică cu locuințe suprapuse, din secolele II—I î.e.n., deranjate de cimitirul vechiului sat, care a existat în Ostrov pînă la mijlocul secolului trecut.

Cercetările au adus de data aceasta precizări în ceea ce privește necropola de incinerare pe care o suprapune așezarea dacică. În două morminte cu gropi tronconice, s-a găsit câte un vas cu decoruri incizate caracteristice culturii Coțofeni, care dau posibilitatea încadrării necropolei în perioada eneolitică.

2. *Schela Cladovei* (or. Turnu Severin, jud. Mehedinți). S-au continuat cercetările în așezarea epipaleolitică de la SV de localitate, descoperindu-se un complex de locuire cu indicii sigure de sedentarizare, înmormintări rituale, unelte de silex, cuarțit și corn și câteva piese de os, ornamentate.

3. *Orșova* (jud. Mehedinți). Cercetările începute în campaniile precedente au fost continuate în partea estică a orașului, unde s-a constatat că locuirea romană a așezării Dierna se întindea mult de-a lungul Dunării. În partea sud-estică, niveluri de locuire cu resturi de construcție, materiale ceramice și monede documentează cuprinderea și a acestei părți în perimetrul așezării romane din secolul al II-lea e.n. și apoi în secolul al III-lea e.n.

În partea centrală a orașului, cercetările au întilnit o locuire mult mai întinsă care, după monede, ar putea începe cu sfîrșitul secolului I e.n., dar sînt numeroase materialele ceramice și din metal și monedele secolelor II—III e.n., aflîndu-se și o locuință-atelier de meșteșugar în metale(?).

În apropiere de cetatea constantiniană descoperită în campania precedentă, s-a aflat un fragment al unui zid de piatră; după materialul reîntrebuințat indică secolul al III-lea e.n.

4. *Eșelnița* (jud. Mehedinți). S-au continuat cercetările la gura Văii Mala, la sud de comună, în necropola hallstattiană unde s-au dezvelit morminte de incinerare sub tumuli de piatră aparținînd culturii Basarabi și o altă grupă de morminte tumulare care documentează o fază hallstattiană tîrzie.

În același perimetru au fost întilnite și bordeie prefeudale (secolele VIII—IX), unele avînd cuptoare amenajate în pămînt cu partea superioară de piatră, iar altele integral din piatră.

Pe valea Crivitei, la circa 6 km de localitate, s-au întreprins cercetări în siliștea vechiului sat, dîndu-se de rămășițe de locuire de la începutul secolului al XVIII-lea și care nu depășesc ca vechime sfîrșitul secolului al XVII-lea.

5. *Dubova* (com. Plavișevița, jud. Mehedinți). În Cazane, la adăpostul de sub stîncă, Cuina Turcului, s-au continuat cercetările în așezarea epipaleolitică; pe baza materialului litic și de os s-a ajuns la concluzia că locuirea romaneliană aparține unei populații epipaleolitice de la sfîrșitul glaciarelui, venită din sud-vestul Europei. Menționăm descoperirea unor resturi osteologice aparținînd unui om de tip actual, precum și un obiect mic de os, fragmentar, cu decor punctat.

Bogata locuire Criș, care suprapune locuirea epipaleolitică, aparține grupului neolitic timpuriu Starčevo-Criș, după cum documentează materialul ceramic cu decor, aflat în cele trei niveluri cu vetre. Tot aici au fost găsite niveluri de locuire din perioada eneolitică aparținînd culturii Coțofeni, Hallstattului timpuriu, precum și epocii feudale tîrzii.

— *La Peștera lui Climente*, cercetările au documentat prezența paleoliticului, prin unele caracteristice culturii gravetice, care aduc elemente noi pentru țara noastră, cum este virful de forma frunzei de salcie și o gamă întregă de unelte micro-gravetiene. Peștera a fost locuită în epoca neolitică (documentată cu nivelul Criș), în perioada eneolitică (nivelul Coțofeni), în Hallstatt ca și în epoca feudală secolul al XIV-lea.

— *La Peștera de la Drum*, în apropiere de Cuina Turcului, de dimensiuni reduse, s-au obținut materiale arheologice de la epipaleolitic pînă la feudal inclusiv. Menționăm descoperirea unui mormînt cu scheletul chircit și acoperit cu ocră roșu, cea mai veche înmormîntare rituală din țara noastră, care aparține epipaleoliticului.

— Tot în Cazane, la punctul *Răzvrata* s-au continuat cercetările în așezarea epipaleolitică de terasă, cu material arheologic de aceeași factură cu cel de la Ostrovul Banului, Schela Cladovei și punctul „Icoana” din Cazane. Menționăm cîteva piese de os decorate.

— La punctul *Icoana*, reluarea cercetărilor a precizat trei niveluri de locuire epipaleolitică, cu unelte de os și cuarțit, rare cele de silex. În nivelul al III-lea s-au găsit două schelete întregi în poziție întinsă și un craniu. Locuirea neolitică Criș este documentată și în acest punct.

— *La Peștera Veterani* s-au făcut cercetări asupra zonei exterioare, unde se află un sistem de fortificație feudală, cu ziduri de incintă, turnuri, amenajarea terenului în terase, sprijinit pe folosirea peșterii ca adăpost. S-a constatat că o primă fortificare a fost făcută în secolul al XV-lea, poate chiar secolul al XIV-lea, după cum indică locuirea în semibordeie, ceramica din secolele XIV-XV și un atelier de fierărie din secolele XV—XVI. Sînt și materiale ceramice din secolul al XIII-lea. Punctul a fost refortificat în secolul al XVIII-lea, în timpul conflictului austro-turc.

6. *Liubcova* (com. Berzasca, jud. Caraș-Severin). S-au continuat cercetările în așezarea neolitică de la punctul Ornița. Se remarcă în special descoperirea unui șanț de îngădare din prima etapă a așezării, astupat apoi și suprapus de extinderea locuirii. Pe lîngă materialul caracteristic culturii Vinča, se menționează un scăunel (fragment) de la o figurină sezîndă.

7. *Moldova Veche* (or. Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin). S-au făcut cercetări în continuare pe Ostrovul din fața comunei, dezvelindu-se un tumul funerar cu vase Vučedol, în apropierea înălțimii Humca.

— În punctul *Grobliä* s-au dezvelit câteva morminte tumulare pe lângă cele din campania precedentă, cu inventar caracteristic epocii hall-stattiene. Menționăm prezența a două rituri de înmormântare aflate aici.

8. *Băile Herculane* (jud. Caraș-Severin). În Peștera Hoșilor săpăturile au fost adâncite pînă la patul peșterii, fiind descoperite urme de locuire aparținînd mustertianului întîrziat, datate la începutul stadiului Würm II.

În continuarea cercetărilor începute s-a dezvelit o nouă suprafață în care se confirmă situațiile stratigrafice anterioare, privitoare la cultura Coțofeni și eneoliticul tîrziu. Menționăm impcrteri Baden în niveluri Coțofeni tîrzii și păstrarea picturii (crudă) în niveluri eneolitice tîrzii. (Grupul de cercetări complexe de la Porțile de Fier al Academiei, în colaborare cu C.S.C.A., Ministerul Învățămîntului și Ministerul Energiei Electrice).

